

Антропософски вести

Брой 44
МИХАИЛОВДЕН
СЕПТЕМВРИ 2014 г.

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят – д-р Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

2. Сергей Прокофиев – един живот, изживян в огъня на познанието
13. Мистическият огън на душата
Нашият Сергей...
16. Осъществени и бъдещи срещи
17. Общество с човешки облик
20. Червеният Гьотеанум
21. Победа над демоните
22. Там, където сърцата бият заедно
24. In Memoriam – Дочка Дончева
Художествен огън и вяност към антропософията
Благодарение на теб...
26. Работа с биографията – едно космическо пробуждане
Ако загубя способността си да се удивлявам
27. Смехософия
Нови книги
Антропософски групи в България

Михаил с небесната колесница – Дейвид Нюбат

Епохата на Михаил, който побеждава дракона, трябва да започне, защото силата на дракона е станала огромна!

Михаил се нуждае от колесница, с която да навлезе в нашата цивилизация... Ние трябва да построим колесницата за Михаил.

Рудолф Щайнер
15 октомври 1922 г.

СЕРГЕЙ О. ПРОКОФИЕВ

16 януари 1954 – 26 юли 2014 г.

Сред три годишно сериозно боледуване, Сергей Прокофиев премина прага на смъртта в ранните сутрешни часове на 26 юли 2014 г. – само един ден преди в Гьотеанума да дойдат повече от 300 члена на Училището за духовна наука, за да вземат участие в обявената конференция на Училището.

Интензивната работа с мантрите на Първи клас съвпадна по особен начин с възпоменанието на неговия живот. На 29 юли тълпа от няколкостотин души премина покрай ковчегу му в зала „Шрайнерай“, която едвам побра хората, дошли за службата на Християнската общност от 14:00 часа. На 2 август работата на конференцията завърши с тържествен помен в Залата на основополагащия камък. Той включваше лични спомени от членове на Изпълнителния съвет и приятели от Антропософското общество, както и художествени прояви.

Трудни години в началото на XXI век

Приемането на статута почетен член от Сергей Прокофиев през 2013 г. и неговата смърт бележат края на една особена човешка констелация в ръководството на Антропософското общество. Тя започна, когато Манфред Шмидт-Брабант покани Сергей Прокофиев, Бодо фон Плато и Корнелиус Пицнер да се присъединят към Изпълнителния съвет, удвоявайки броя на членовете му през 2001/2002 г. (наред с Виджиния Сийз, Хайнц Цимерман и Пол Макай). В известен смисъл, това доведе в Изпълнителния съвет един представител от Изтока, един от Запада и един от Средата – млади хора в четиридесетте години от живота си. Тази общност на Изпълнителния съвет (заедно с Колегиума на Училището) трябваше да посрещне трудните години в нача-

лото на XXI век, години, белязани външно от неуспешния опит за ново учредяване, юридически предизвикателства и финансови тревоги, но също и от много предизвикателства към работата на самия Гьотеанум – промени в сцената, промени в секциите, и много други. Изпълнителният съвет и Колегиумът на Училището често имаха различни гледни точки за начина, по който да се реализират тези проекти и за резултата от тях. Въпреки че много малко от това се виждаше отвън, то очевидно пречеше на въздействието на Гьотеанума в света.

Сергей Прокофиев участваше във всички процеси, дълги дискусии и трудни решения, които доведоха до сериозна финансова повратна точка през 2010 г., макар че беше основно ангажиран с творчеството на Рудолф Щайнер. На новосъздадения седемгодишен вот за членовете на Изпълнителния съвет (и вота на недоверие) през 2011 г., той получи повече гласове от другите и почувства това като потвърждение за усилията си. Сергей Прокофиев се разболя сериозно малко след Великден 2011 г. и тъй като вече не участваше в дискусиите и решенията, възприе все по-критична позиция към събитията в Гьотеанума. Той представи недвусмислено тази позиция в Голямата зала на 30 март 2012 г., при възпоменанието за Рудолф Щайнер, което беше част от Общото годишно събрание. Чувството за отговорност към Обществото, което той споделяше с целия Изпълнителен съвет, ясно си пролича в двата последвали разговора с членовете на Съвета – но по волята на съдбата беше твърде късно, за да има възможност за едно ново начало.

*Юстус Вух***ЕДИН ЖИВОТ, ИЗЖИВЯН В ОГЪНЯ НА ПОЗНАНИЕТО**

Скъпи приятели,,

Сергей Прокофиев ме помоли да направя характеристика на неговото творчество и намерения на погребалната служба в негова памет. С това по необходимост непълно изложение ще се опитам да изпълня желанието му.

Три десетилетия преди раждането на Сергей Прокофиев, Рудолф Щайнер изнася лекциите си върху „Откровението на Йоан“ в залата, в която сме днес. В лекцията си на 12 септември 1924 г. той отбелязва: „Ако ние, като разбиращи човешки същества, които могат да тълкуват знаците на времето, организираме живота си в смисъла на тези три мистерии на нашето време – мистериите на Михаил, на Христос и на Сорат – ние ще работим правилно в областите, които нашата карма ни е възложила“. През септември 1924 г. Рудолф Щайнер кани членовете на езотеричното ръководство и членовете на Християнската общност на лекционния цикъл

върху „Откровението на Йоан“ и изнася тези лекции за тях. Сергей Прокофиев не стана свещеник в движението за религиозно обновление, но той принадлежеше – и принадлежи – към езотеричния Изпълнителен съвет на Антропософското общество. Сергей Прокофиев беше „разбиращо човешко същество“, което знае как да тълкува „знаците на времето“ и който организира живота си в смисъла на трите мистерии. В резултат от това, той правеше безкрайни жертви.

Саможертвена преданост

Една седмица преди току-що цитираната лекция, Рудолф Щайнер подчертава, също в тази зала, че „Нещо от онова, което ставаше в древните мистерии трябва отново да дойде, нещо от онази саможертвена преданост на цялото човешко същество и от онова пълно потапяне на човешкото същество в неговата задача“. През целия си живот Сергей Прокофиев работеше за антропософията точно с това отно-

шение – дори през трите последни години на смъртоносното му заболяване. Той работеш творчески дъс „смелостта на познанието“ и с „огня на познанието“, и в съответствие с намеренията на Рудолф Щайнер, потопи „цялото си същество“ в своята задача. Само да си спомним блестящите му, дори върхови произведения, създадени от него през този последен период, доразвиващи антропософията в смисъла, в който Рудолф Щайнер толкова горещо се е надявал да работят неговите ученици и колеги!

За христологията

През 2011 г. (първата година от заболяването му) излезе значителното съчинение на Сергей Прокофиев за Представителя на човечеството – „Скулптурната група на Рудолф Щайнер, Откровение на духовната цел на човечеството и на земята“. Все още виждам проекта за обложката на книгата върху масичката до болничното му легло в клиниката в Базел, където го оперираха. В тази книга Сергей Прокофиев показва една от „фундаменталните задачи“ на Рудолф Щайнер – да донесе на земята такъв образ за Христос, който да е „верен на действителността“ – и как е бил създаден този образ от интуитивната връзка между азовата същност на Рудолф Щайнер и Христовото същество. Прокофиев представя и значителни духовни открития за скулптурата, като включва „етеризацията на кръвта“, „космическият източник на лечебните сили“, както и битката на злото за човешкото сърце.

Сергей Прокофиев сподели в разговор, че рядко е търсил пряка среща с ателието на Рудолф Щайнер и статуята на Христос в Гьотеанума, защото впечатленията от тях били толкова силни, че продължавали да му въздействат със седмици и месеци. Въпреки това, почти до смъртта си той се надяваше да намери още веднъж сили да посети тези места – което не се случи. Той обаче помоли в самия си край да донесат в стаята му бюста на главата на Христос, изработен от Рудолф Щайнер.

През 2012 г. (втората година от заболяването му) излезе от печат книгата му „И Земята става слънце. За мистеријата на Възкресението“ (600 стр.). Тя обхваща множество нови прозрения за Христовото тяло на възкресението, Слънчевата мистерия на Тайната вечеря, езотеричното значение на кръвта в Граала, възкресението на Лазар, космическата съдба на злото и връзката на Щайнер с Натановата душа.

В крак със съвременните събития

През последните три години, въпреки нарастващата физическа слабост, Сергей Прокофиев продължаваше да работи усилено върху други теми, в които христологията не е главният център. Той подготви нови издания на по-ранните си съчинения за царския син Дмитрий и духовните задачи на Централна и Източна Европа, и не изоставаше от текущите събития. За някой, който не е говорил преди това с него за политика, неговото геополитическо разбиране, познание и интереси бяха удивителни и смайващи. Само няколко дни преди смъртта си той говореше в детайли за събитията не само в Украйна, но и в Ирак, Иран и Палестина – от което става очевидно, че е могъл да използва духовните сили в биографията си (ако изборът му беше такъв), за разглежда-

нето на теми и задачи, които са съвсем различни от тези, с които се занимаваше. Неговият избор обаче беше духовната наука на Рудолф Щайнер.

По време на боледуването си, той написа важен предговор и заключение към книгата си „Духовните задачи а Централна и Източна Европа“ във връзка с развитието на истинско отношение към „народностния дух“, бъдещето на Централна Европа и съдбата споделяна с Европейския Изток за подготовката на следващата културна епоха, която ще започне след около 1 500 години. Колко безкрайно застрашени са тези събития днес – и колко важни са книгите на Сергей Прокофиев, които хвърлят съвсем нова светлина върху духовната ангажираност на Рудолф Щайнер през Първата световна война! До края на живота му, въпросите за истинското отношение към немския „народностен дух“ бяха много важни за Сергей Прокофиев – отношението към един „народностен дух“ и една „народностна душа“, което се забелязваше в едно особено, своеобразно „дишане“ и се „инкарнираше“ само в определени моменти, свързани със специални задачи, както и опасности (ако такива задачи „отсъстват“).

Михайловата мистерия

През последната част от живота си, Сергей Прокофиев успя да завърши своята голяма, изцяло нова книга за Михайловата мистерия, за която той се беше подготвял през живота си. Никога досега ученик и колега на Рудолф Щайнер не е разработвал нещо толкова проникновено и всеобхватно за различните аспекти и дейности на Михайловото същество. Колко близка му беше тази тема за водещия Слънчев архангел, който е свързан много по-силно от другите архангели с целта на човешката еволюция – защото той е лицето на Христос и представлява Неговите сили! Рудолф Щайнер казва, че ние, човешките същества трябва да се научим да работим с Михаил в бъдеще. Последното му обръщение на 28 септември 1924 г. е обръщение за Михаил, адресирано от Рудолф Щайнер към Михаелитите. От своя страна, Сергей Прокофиев изнесе своята незабравима лекция за Михаил и Михайловата имагинация (която доведе до написването на книгата) на 8 май 2011 г., веднага след като беше излязъл от клиниката на Ита Вегман в Арлесхайм и малко преди да получи диагнозата за смъртоносната си болест.

Първи клас

И накрая, новата му книга за Първи клас! Вие всички знаете, че през 2009 г. Сергей Прокофиев издаде голямото си проучване за „Първи клас на Михайловото училище и Христологичните му основи“ – една книга за пътя през 19-те класни уроци, които водят до истинска перспектива за човешкия аз, перспектива, която позволява на аза да се появи във все по-голяма яснота. В нея има и задълбочени изследвания за Пазача на прага и по други въпроси. Много хора в целия свят отбелязаха през последните години, че тази публикация е не само изключителна изследователска работа на Училището за духовна наука, но и че тя дава материал за работа с Първи клас, който ще остане важен в следващите векове. Но Сергей Прокофиев отиде още по-нататък. Един ден, у него се породи мисълта в духовна перспектива, че 19-

те урока не само помагат за трансформирането на човешкото съзнание към „Христово съзнание“, но имат конкретна връзка и с Петото евангелие. Когато се медитира интензивно, мантрите на Първи клас дават ключ на съзнанието да се отвори за съдържанието на Петото евангелие и водят дълбоко в мистерията на Исус и Христос.

След 35 години непрекъсната медитация на мантрите от Първи клас (дори по време на боледуването си), самият Сергей Прокофиев беше удивен от това, което можа да направи допълнително. Дълго време не беше сигурен дали връзките, които се бяха разкрили по този начин пред него, трябва да бъдат разпространени. Във втората си лекция върху Петото евангелие, изнесена в Осло на 2 октомври 1913 г., Рудолф Щайнер казва: „За тези неща човек се решава да говори само ако е обзет от дълбок и свещен трепет. Когато се опитва да изрази с думи това, което се открива пред очите му, ясновидецът е просто поразен от съзнанието, че сега пристъпва в най-святото място на човешката душа“. Докато работеше върху книгата си, Сергей Прокофиев изживяваше също такива чувства. Но накрая, той дойде до извода, че трябва да я публикува. В предговора той посочва съвсем накратко, че тя е написана в „условия, които не бяха прости“, и я нарича „началото на Общата антропософска секция“.

Рудолф Щайнер

Тъй като бях свидетел как Сергей Прокофиев отдаде последните си сили – отслабвайки все повече физически – за създаването на тази книга (повече от 400 страници), трудно ми е да намеря думите или понятията, за да опиша това, което стана. Когато всичко беше окончателно завършено, той почувства огромно облекчение – и след това продиктува още едно чудесно проучване за човешкия път в съдбата на Рудолф Щайнер, пътят на неговата духовна същност през хилядолетията на различните културни епохи. Според Сергей Прокофиев, „Днес повече от всякога ние имаме нужда от помощта и подкрепата на Рудолф Щайнер“.

Той работи върху текста с Астрид Прокофиев (която му го прочете за последен път, за да може да го редактира) и успя да го завърши. Последните корекции в книгата за Първи клас бяха много трудни за него – както физическа работа във физическия свят – въпреки неизменната помощ и подкрепа на секретарката му Уте Фишер. Но работата свързана с Рудолф Щайнер му носеше истинска радост. „С какво друго би трябвало да завършим този живот?“ – каза ми той с усмивка, физически изтощен, но с грейнали очи. Това беше кулминацията на неговата духовна работа и на неговия живот – „потопяването на цялото човешко същество в неговата задача“.

Москва

Днес обаче, ние трябва да се запитаем с какви изключителни сили на духа и волята успя всъщност Сергей Прокофиев да постигне всичко това. Ние чухме в картината на неговия живот, представена на прощания ритуал, за трудната му инкарнация в Москва през януари 1954 г. – девет години след края на Втората световна война и в един тоталитарен политически режим. За този живот Сергей Прокофиев намери или потърси високо надарено, културно семейство с блестящи способности, многостранно образование и високо,

дори много високо, художествено ниво. Въпреки това, вероятно е също така, че любимата му баба Лина е страдала дълго време в лагерите на Сталин, и че както много други свои приятели и познати, той е живял в един деспотичен режим. По-късно, Сергей Прокофиев разкри основния характер на този режим в проучването си за „Мистерията на Сорат“ и силите на Сорат, които доведоха на власт националсоциализма в Германия, както и болшевиизма, ленинизма и сталинизма в Русия, и отклониха и двата народа от техните задачи. Наистина, тези сили всъщност обърнаха задачите им в тяхната противоположност – с последствия, които ние все още трябва да понасяме и ще продължаваме да понасяме.

Пътят към антропософията

Инкарнацията по това време е особено трудна за Сергей Прокофиев с оглед на задачата, която неговата индивидуалност си поставя през втората половина на XX век и началото на XXI век. В ранното му детство, тя вече е свързана с дълбока самота и болезнени изживявания. В биографичните данни, които Ролф Херцог от Християнската общност представи, ние чухме, че Сергей Прокофиев е пазел в тайна вътрешната си връзка с духовния свят, че като дете винаги е имал впечатлението, че не е за пръв път на земята; и че в средата на детството си (на 9-годишна възраст) е преоткрил езотеричното християнство чрез историята на Парсифал, която дядо му Леонид Файнберг прочел на глас от либретото на Вагнеровата опера. Но как и къде може днешният човек да се свърже с него?

Ние чухме също и за значението, което домът на Макс Волошин в Крим е имал за Сергей Прокофиев. От 14-годишна възраст той гостува в този дом през ваканциите и там намира книги от Рудолф Щайнер в богатата библиотека на Волошин. Той започва да чете тези книги в тишина и уединение, но също и в духовна самота – започвайки с „Как се постигат познания за висшите светове“, която му донася отдавна очаквания отговор на основополагащия за него въпрос във връзка с езотеричното християнство днес. „Въпреки че името на Христос почти не се споменава в тази книга, за мен беше ясно от пръв прочит, че държах в ръцете си описанието на пътя на човешката душа към Христос, даден от Духа на нашето време“. Тази книга става негов водач и помощник на вътрешния път, който той следва с изключителна последователност, макар че почти никога не е говори за него.

В дома на Волошин той прочита и „Въведение в тайната наука“ от Рудолф Щайнер на френски език. Там намира медитацията на Розовия кръст – която дълбоко го разтърсва – както и Христовото същество в средищната точка на космическата и човешка еволюция. Това дълбоко го развълнува. „Всичко, което Рудолф Щайнер казва тук, аз вече го знаех, но все още не можех да го изразя в мисли. Това, което живееше в моята душа като най-общо, неопределено чувство, сега се проникна от съзнателната яснота на мисълта“. Богатият вътрешен живот на Сергей Прокофиев остава почти напълно скрит от хората в непосредственото му обкръжение по онова време, а младежките му години преминават в усилено духовно търсене, което включва много мистични изживявания.

Младежка поезия

Между 1971 и 1973 г., когато е на 17 до 19 години, той пише изключителни стихове за пътя от тъмнината към светлината, за духовни битки и апокалиптични събития и прави това с искрена честност и драматична вътрешна сила. „Събудих се през нощта от мощно вдъхновение, сякаш самите стихове ме събудиха. Изтичах към бюрото си, за да уловя бързо поетичните думи и образи. Често записвах всяко стихотворение, което беше възникнало напълно оформено в мен, хонякога повече от едно, сякаш те сами искаха да се излеят върху хартията. Това бяха стихотворения на една душа обзета от огън”. Тези стихотворения остават скрити в един шкаф в дома на родителите му в Москва – той не ги показва на никого – докато ги открива отново при едно посещение по време на боледуването си. Решава да ги публикува и те бяха издадени миналата година от едно неантропософско издателство в Москва в един прекрасен том (повече от 400 стр.) със заглавие „Мистическият огън на душата”. Този том съдържа предговор от Сергей Прокофиев и от известната руска поетеса София Прокофиева, неговата майка. Между другото, тя пише: „В света на поезията, аз не познавам друг случай, в който толкова мощно поетично откровение се ражда от една душа в толкова кратко време”. Сергей Прокофиев ми каза веднъж, че много се натъжил, когато на 19 години поетичното вдъхновение, което го придружавало толкова дълго, внезапно изчезнало. Той бил отчаян. Гласът на стиховете замлъкнал, макар че за кратко време продължил да пише. След това, около времето на първия му лунен възел, той решава от дълбините на душата си не само да прочете съчиненията на Рудолф Щайнер, а и да избере антропософията като основна задача на живота и съдбата си. Така биографията му се променя: „Едва когато решението беше взето и аз изживях с пълна сила, че животът ми беше получил нов смисъл и цел, бях изведен от изначално самотното си състояние чрез ръководството на съдбата ми и направих първите стъпки, за да служа съзнателно на тези идеали, които дотогава бяха живели несъзнателно в душата ми, и които сега станаха за мен напълно осъзната реалност благодарение на духовната наука”.

Изискванията на духовната наука

В дома на Волошини през лятото на 1973 г. Сергей Прокофиев среща за пръв път един млад антропософ – Слава Ивонин. Поетичното вдъхновение изчезва три месеца преди това и несъмнено освобождава място за онова силно приемане на духовния свят въз основа на познанието, което Сергей Прокофиев определя като антропософия, до последния ден от живота му на земята. Душевните и художествените въпроси временно остават на заден план. Сега въпросът е чрез вътрешно обучение да придобие освободено от септивата мислене. Себеотрицанието е част от този процес и Сергей Прокофиев с радост оставя настрана големите си художествени таланти, за да могат всичките му сили за духовно-научна и изследователска работа в по-тесен смисъл да излязат на преден план.

В нашия последен разговор точно преди смъртта му, той ми каза, че имал голямо желание да работи върху Гьо-

тевия „Фауст” и Мистерийните драми на Рудолф Щайнер. Освен това, той носеше в душата си голям проект на „разказ” за една среща между Рембранд и Християн Розенкройц, детайли от който ми разкриваше от време навреме. Поетичната способност на Сергей Прокофиев – всъщност, целият му художествен начин на живот – не беше очевиден за много хора, които познаваха „само” лекциите му и ялната мисъл в писмените му съчинения.

След първия лунен възел и решението да постави живота си в служба на антропософията, ръката на съдбата отвежда Сергей Прокофиев не само до първите му антропософски приятели, освобождавайки го отчасти от неговото „изначално самотно състояние”, но и до Украйна, където той успява да вземе един цикъл лекции на Рудолф Щайнер от преводача. За тази цел е трябвало да пътува почти 965 км. „По онова време бях готов да преодолее всяко препятствие, за да се сдобия с тези лекции. Защото антропософията вече беше най-важната част от моя живот”.

Неговият живот го беше насочил първо към писмените съчинения на Рудолф Щайнер в дома на Макс Волошин и едва след това към лекциите на Рудолф Щайнер, и той гледаше на тази последователност като на важен знак за себе си и за своя път на познанието във връзка с трудовете на Рудолф Щайнер. Цикълът лекции от 1909 г. за йерархиите, изнесен в Дюселдорф, на който между присъстващите са Християн Моргенщерн и Михаил Бауер, е първият цикъл лекции, който Сергей Прокофиев прочита.

Вътрешно обещание

През една безсънна нощ малко преди края на 21-та си година, той изучава лекциите върху кармата, изнесени в Арнхайм през юли 1924 г. и е изцяло завладяван от тях. „Сега познах духовното същество, на което винаги съм служил и на което исках да посветя цялото си съществуване – „лицето на Христос”, Михаил, вдъхновителят на съвременната духовна наука”. В Арнхайм Рудолф Щайнер говори и за бъдещата кулминация на антропософията в края на XX век, за „съюза” с добрите духовни сили, които навлиза чрез Коледното събрание от 1923/24 г. и за собствения си завет с духовния свят. В духа на лекциите в Арнхайм, Сергей Прокофиев потвърждава решението си за антропософията така, че то става едно вътрешно „обещание” („първото съзнателно тържествено обещание в моя живот”) и още по-решително започва да се занимава с антропософията. Скоро му става ясно, че антропософията не е просто сбор от идеи и перспективи, а същество от свръхсетивния свят, онова „живо същество”, за което Рудолф Щайнер казва през 1923 г., че „то се движи невидимо сред нас” и че ние трябва на свой ред да му отвърнем с чувство на „отговорност”.

Сергей Прокофиев изучава писмените съчинения и лекциите на Рудолф Щайнер с характерната си задълбочена сила на волята и духовно-интелектуална способност, с която едновременно анализира и прави мащабен синтез. Той работи много усилено и върху вътрешното си обучение. Неговото разбиране за антропософията в никакъв случай не е просто идейно-интелектуално по характер. Всъщност, той разбира, че е възможно и необходимо да трансформира

антропософските идеи със собствените си душевни сили в изпълнени с живот образи, в имажинации или с други думи – в образи, които обхващат чувствата и възприятията в процеса на трансформирането им. В резултат, неговата любов към антропософията става все по-силна и интимна, формирайки идеали, които създават жизнени сили.

Медитацията на основополагащия камък и немският език

На Великден 1976 г. Сергей Прокофиев взема участие за пръв път в антропософска работа като част от малка нелегална група в Москва, която чете Медитацията на основополагащия камък на немски и на руски език. Дотогава той не бил чувал немския текст – и не познавал този език. Въпреки това, нещо се случило докато той слушал текста, което много по-късно той нарече „истинско чудо“ в живота си, „сравнимо само с пробуждане от дълбок сън“. „В звученето на немските думи от Медитацията на основополагащия камък пред мен се отвори един съвсем нов свят от духовност. Езикът, който слушах беше богат и изпълнен с дух като величествените мисли, които предаваше. Език и съдържание ми се разкриваха за пръв път в тяхното неделимо единство. Не само немският език ми се показва в този момент като единственият възможен носител на богатството от мъдрост в новата християнска езотерика, но и съдържанието на Медитацията на основополагащия камък се появи пред душата ми в цялата си космическо-земна сила... От духовна перспектива, аз почувствах с цялата си душа, че има само една единствена творба, композирана на човешки език, която може да бъде поставена редом с Медитацията на основополагащия камък: Евангелието на Йоан или по-точно Пролога към него и прощалните думи на Христос-Исус. От началото ми беше ясно, че и двете произтичат от един и същ източник, че произтичат от божествената сфера на космическия Логос, обхващащ всички светове – от прякото откровение на живия Христос“.

Сергей Прокофиев изживява нещо, което му става още по-ясно през следващите години: Йоан, авторът на Евангелието, което носи неговото име, и на Откровението, застава под кръста като единственият съзнателен свидетел на Мистерията на Голгота. Рудолф Щайнер обаче е свидетел на второто разпъване на Христос на кръст в етерния свят през материалистичния XIX век, на началото на Второто пришествие на Христовото същество, и заедно с това – на възникващото възкресение на Христовото съзнание у хората. Йоан, който става по-късно Християн Розенкройц, и Рудолф Щайнер са двамата велики учители на езотеричното християнство. Те стоят един до друг в духовния свят като водачи на Християнско-Розенкройцерския езотеризъм.

Немският език, който той започва с увлечение да изучава, става за Сергей Прокофиев „мистериен език на настоящото време“ и основният език на неговия духовен живот. Първият лекционен цикъл, който той прочита на немски език е за Натановата душа и Парсифал: „Христос и духовният свят – За търсенето на Светия Граал“.

Свети нощи и същества

На Коледа 1976 г. – девет месеца след дълбокото изжи-

вяване на Медитацията на основополагащия камък на немски език и точно преди 23-тия му рожден ден – Сергей Прокофиев присъства за пръв път сред малка антропософска група, която празнува Дванайсетте свети нощи. Групата се събира в дома на Мария Александровна Скрябина, дъщерята на композитора. Преди това, Ян и Карла Кинигер (и двамата от Австрия), преосновават антропософската работа в Русия и отбелязват събитието с тържество за Дванайсетте свети нощи, на което прочитат на глас Медитацията на основополагащия камък на немски и на руски език. Изключителната способност на Сергей Прокофиев да разбира космическо-йерархичните измерения на антропософията и свързаните с нея същества – Христос, София и Михаил - сега проникват до същността на тези измерения. Той се чувстваше духовно у дома си в тези висши сфери. По-късно, когато се премести да живее на Запад, той подготви фундаменталните си проучвания, които излязоха под заглавието „Цикълът на годината като път на посвещение, водещ до изживяването на Христовото същество“, „Дванайсетте свети нощи“ и „Божествената София и съществото Антропософия“. Тези книги показват колко далеко стигна той с тези теми в краткото време от Коледното тържество с групата през 1976 г. Освен това, той имаше изключителна способност да прониква с познание в сградата на първия Гьотеанум, в целия й духовно-космически език на форма и красота.

Кармата на Антропософското общество

От друга страна, в Москва през средата на 70-те години на миналия век, той среща и земната сянка на Антропософското общество или е доведен до нея от ръката на съдбата. Той прочита думите на Мари Щайнер фон Сиверс (в предговора й към книгата за Коледното събрание) за дълбоката „трагедия“ на Обществото, за това „какво означава за д-р Щайнер да вземе нашата карма върху себе си“. „Ние бяхме може би призовани, но не и избрани“. Скоро след това Сергей Прокофиев попада на едно оригинално копие от 1935 г. на „Докладна записка“ срещу Ита Вегман и нейните приятели. Това, което намира в нея, го разболява физически. Болестта продължава само няколко дни, но е тежка – и по-късно (в контекста на кармата на Обществото) той я счита като предшественик или „кълн“ на смъртоносното си заболяване. Още през средата на 70-те години на XX век, за Сергей Прокофиев не стои въпроса за чисто исторически-интелектуалния подход към „Докладната записка“: „Реалността на това, което е станало лежеше много по-дълбоко и трябваше да се изстрада, за да бъде преодоляна склонността тези въпроси да се решават само с абстрактно-интелектуални средства“. След болезнените седмици и месеци от прочитането на „Докладната записка“, Сергей Прокофиев усеща още по-голяма душевно-духовна близост с Рудолф Щайнер и вече се чувства в пълна мяра негов езотеричен ученик.

В последните си впечатляващи лекции в Голямата зала на Гьотеанума на 30 март 2012 г. (които той предчувстваше, че ще бъдат последни), Сергей Прокофиев продължи да говори за пътя на страданието на Рудолф Щайнер с Антропософското общество през 1923 г. – след пожара – и метаморфозата, през която е трябвало да премине това страдание в

душата на Рудолф Щайнер, за да стане накрая любов, която се влива в Учредителното коледно събрание. Той описва пътя, водещ от Мистерията на Голгота до „всепроникващата любов“ на Петдесетнишкия дух като архетип на този процес.

Когато Сергей Прокофиев става член на Антропософското общество през 1977 г., той вече гледа на него като на „общност основана върху познанието“ и вижда ясно, че то е прегрешило дълбоко срещу Рудолф Щайнер чрез липсата си на разбиране, че импулсът на Учредителното коледно събрание не е разпознат в цялата му дълбочина, нито е достатъчно прилаган в практическия живот. Сергей Прокофиев изживява вътрешно, че е необходимо обръщане на ситуацията и истинско компенсирание на прегрешенията срещу Рудолф Щайнер, ако искаме да бъде постигната евентуалната „кулминация“ на антропософията в края на ХХ век. Това беше неговата начална позиция по един огромен път на волята, следван с отговорност и дълбока убеденост, по който той се старееше да разбере Коледното събрание и доколкото е възможно, да поправи ситуацията.

Основането на новите мистерии

В четирите лекции, изнесени в края на 1979 г. – сто години след зазоряването на Михайловата епоха и три години след като за пръв път чува Медитацията на Основополагащия камък на немски език – той представя подробните резултати от изследването си в Москва и говори за езотеричното значение на Коледното събрание и за основаването на Училището за духовна наука. За него, Коледното събрание е не само „мистичен факт“ за Антропософското общество, то е началото на Михайловите мистерии на езотеричното християнство, и всичко в обществото и вън от него, зависи от неговото бъдеще. Приятелите му го молят да напише тези лекции и прозренията, които изразява в тях. Той се съгласява и това води до почти три години вътрешна работа.

За писмената версия той решава да разгледа живота на Рудолф Щайнер от перспективата на това, което се е случило на Коледното събрание. Той подхожда към Коледното събрание като върхна точка от живота на Рудолф Щайнер в Християнските мистерии – и като най-важното духовно събитие на ХХ век във „физически план“. По-късно, Сергей Прокофиев каза, че по онова време (1980-1982 г.) е имало вероятно само двама или трима души в Русия, които са могли да проявят интерес към тази тема. И все пак, той успява да напише книгата („Рудолф Щайнер и основаването на новите мистерии“), която става известна и на Запад, а това води до голям личен риск. Но основното и екзистенциално отношение на Сергей Прокофиев към антропософията е такова, че той би рискувал и живота си за нея.

Вътрешна близост с Рудолф Щайнер

През 1982 г. съчинението му се появява в Щутгарт като книга – благодарение на гризливия превод на Урсула Пройс

(с която Сергей Прокофиев поддържа тясна връзка до своята смърт и отвъд). В предговора той пише (между другото), че книгата е издадена със „съзнанието за належащите задачи“, които ще „застанат пред Антропософското общество и пред всеки отделен антропософ“ с приближаването на края на века. По-късно, той сподели как е усещал духовното присъствие на Рудолф Щайнер, неговата душевна подкрепа и вътрешна близост като окултен учител и по-голям приятел, едно присъствие, което той чувстваше истински и силно в работата си върху Коледното събрание.

Той се е почувствал още по-дълбоко свързан и със съдбата на Антропософското общество: „Да се основе една съвременна Михайлова общност на земята, това призовава нашета епоха да стане едно ново братство от рицари и пазачи на Свещения Граал – така ми изглеждаше основната задача на Антропософското общество на езотерично ниво“.

Сергей Прокофиев е само на 28 години, когато книгата му излиза, и несъмнено е хранил големи надежди за нея –

Сергей Прокофиев - Москва, 1982 г.

или по-скоро за темата ѝ. Към края на книгата, той говори за това как връзката между Христос и учениците му не устоява: „Три пъти Христос Исус ги призовава и три пъти те изпадат в дълбок сън. Те не са били способни да поддържат съзнанието, което биха могли да получат чрез най-висшето познание за Христовото същество и за космическото значение на Мистерията на Голгота“. След това Христос изживява Голгота в „космическа самота“. Оттогава, тази самота е основна част на новото посвещение и Рудолф Щайнер също я изживява в пълна степен. В контекста на повратната точка на времето, ние отново се сблъскваме с въпроса кога може да започне едно „пробуждане“ в Антропософското общество „чрез Коледното събрание“.

„Коледното събрание е сред нас!“

Според Сергей Прокофиев, пътят, по който учениците тръгват към събитието на Петдесетница е белязан с дълбока болка – и в този смисъл Антропософското общество трябва да направи оттук нататък отново връзка с Рудолф Щайнер и Коледното събрание чрез болка и чрез духовно спомняне, духовен размисъл и духовно виждане, така че да осъществи неговия импулс – нещо, което Сергей Прокофиев описва като „Петдесетница“ на антропософията и на нейното Общество: „Коледното събрание е сред нас! Ние трябва да положим всички усилия, за да вървим напред към неговата реалност, неговото непоклатимо съществуване!“

В първата си книга, той описва Медитацията на основополагащия камък като „земно-космическия образ на седемчленното човешко същество, което е изцяло проникнато от Христос, на човешкото същество, което върви от космическо минало към космическо бъдеще и което може да намери Христос в настоящото космическо време, докато върви по този път“. Той свързва същността на самия Основополагащ

камък – додекаедричният камък на любовта, създаден от Рудолф Щайнер и поднесен от него на Михаил – с имагинацията на Граала. В личен разговор, той ми разказа за дълбокото си духовно изживяване, когато, завършвайки работата си по книгата, вижда съвременната имагинация на Граала духовно пред себе си. За него книгата му е един дар Божи от духовния свят. Какво изключително изживяване е било да премине през този вътрешен опит и през мислите свързани с него за пръв път – не че самият той е направил това за пръв път, тай като тези мисли са били познати на Рудолф Щайнер, но за пръв път в смисъла на ученичеството.

Насърчаване за по-нататъшна духовна работа

Сергей добави, че Рудолф Щайнер нарочно не е изразил много неща в тяхната цялост, а ги е оставил да бъдат разработени от другите. Той просто е подсказал отговори там, където те биха могли да бъдат намерени, така че учениците и колегите му са получили един вид „подтик“ за собствена си дейност. „В резултат, може да възникне усещането, че Рудолф Щайнер се е надявал или дори е очаквал, че учениците му ще поемат и продължат тези импулси – и винаги ги е насърчавал...“

В един разговор към края на живота си, Сергей Прокофиев изброи няколко открития сред най-дълбоките си духовни изживявания и „Божи дарове“ през по-късните си духовни изследвания: разпознаването на разликата между тялото фантом и тялото на възкресението; разбирането на вътрешността на земята като мястото, където работят първата йерархия и злото – два елемента, които са географски близо, но разделени от Мировия среднощен час; ясната връзка между Медитацията на основополагащия камък и тялото на възкресението; и пътят от съзнанието на Исус към Христовото съзнание, който той изследваше в 19-те урока на Първи клас.

Наближаващата културна епоха

След като идва да живее на Запад, Сергей Прокофиев премества центъра на духовната си работа и следващите си публикации към кардинални въпроси на Централна и Източна Европа. На 33-годишна възраст, той завършва чудесната си книга за Новалис, един представител от близкото културно минало на Германия, към когото чувстваше особена близост. За него Новалис беше предшественик, ориентиран към бъдещето на приближаващата шеста културна епоха на Йоановото християнство, което ще извлече своя характер от славянския народ. Връзката на Сергей Прокофиев с немския език се задълбочи чрез съчиненията на Новалис, той го виждаше като строител на духовен мост между Централна и Източна Европа, и го чувстваше много близък. Завършвайки с благодарност книгата си за Новалис, той продължи по този път, като работеше усилено върху сродни теми. Той публикува резултатите си в „Духовните извори на Източна Европа и бъдещите мистерии на Светия Граал“ (1989 г.); „Дмитрий“ (1992 г.), „Пророческият руски епос“ (1992 г.), „Духовните задачи на Централна и Източна Европа“ (1993 г.). Той стана и учредител на Антропософското общество в Русия и негов представител.

С тези книги Сергей Прокофиев се обърна главно към

членовете на Обществото – той искаше да им помогне, като предложи изчерпателно и пространно разбиране за бъдещото сътрудничество между Централна и Източна Европа. Той беше шокиран от настъпването на „американизацията“ в Германия, от недостатъчното познание за богатата немска литература и култура (дори сред антропософите), и от слабото познание на духовната Русия. В предговора към „Духовните извори на Източна Европа и бъдещите мистерии на Светия Граал“ той пише: „Истинската природа на фактите и явленията може да се разкрие само тогава, когато се разглежда на фона на историко-метаисторическата панорама и конкретното познание на намеренията и целите на добрите и злите духовни сили, които винаги ще водят борба за правото да ръководят Източна Европа“. Той се надяваше, че в бъдеще ще бъде възможно да се развие независима сила за преценка и до края виждаше безусловна необходимост тя да се прояви в днешната политика.

Въпросът за „кулминацията“

В центъра на другите творби на Сергей Прокофиев (от средата на 70-те години) бяха наближаващия край на ХХ век и Антропософското общество. През 1999 г. той издаде есето „Антропософското общество и съществуването на Антропософия. Краят на века и задачите на Антропософското общество“. Той описва „депресирация факт“, че няма кулминация на антропософското движение в края на ХХ век и че духовните предпоставки за такава кулминация всъщност липсват. Както подчертава Сергей Прокофиев, Рудолф Щайнер е създавал космическата възможност – дори необходимост – за кулминацията на антропософията, която зависи от приемането на импулса на Коледното събрание. Но за нея е било невъзможно да се говори през 1924 г. и още по-малко през годините на последвалата социална разруха.

През последните десетилетия на ХХ век, импулсът на Коледното събрание – въпреки всички претенции за обратното – повече или по-малко изчезна от големи области в Антропософското общество. Сега е абсолютно необходимо едно истинско ново начало на работата. Според Сергей Прокофиев, „да се придържаме към Основополагащия камък“ означава Антропософското общество да стъпи върху езотерична основа. Без това, цялото учредяване и всички устава са само форма без съдържание. Основата на една нова общност, социалната сила на възкресението, съществува в Основополагащия камък, който по природа не е от този свят, и всеки отделен член трябва да го приеме в сърцето си. Противоположните сили не могат да проникнат в общността, ако той живее в сърцата на членовете.

Още повече, че Основополагащият камък е мястото за духовна среща на аристотелианци и платоници, които трябва да се обединят в края на ХХ век и да продължат да работят заедно. „Светлината на космическите мисли“ е в сферата на аристотелианците, а „картинното качество на космическите имагинации“ е в сферата на платониците. И двете групи обаче се срещат в субстанцията на Основополагащия камък, създаден от космическо-човешката любов.

По-нататък, Сергей Прокофиев описва, че Рудолф Щайнер създава Медитацията на основополагащия камък в

етерния свят и че тя е реалност за неродените и за михаелитите, които са преминали прага, но също и за небесните йерархии. Аристотелианците и платониците могат да работят с тях за бъдещето на човечеството в епохата на Етерния Христос. Положен дълбоко в етерното сърце, Основополагащият камък е в основата на двата потока етеризирана кръв – микрокосмическият и макрокосмическият поток – и дава най-важния смисъл и помощ за изпълнението на задачите на човечеството, задачи, които стоят пред Михаиловата общност на Антропософското общество.

За Сергей Прокофиев всичко това беше духовна реалност – дори изживяна реалност – а не само система от мисли. Неговите книги живеят в субстанцията на неговата интелектуална и медитативна сила, в неговите духовно-езотерични способности, и въпреки далечните им перспективи, те са всъщност в служба на предизвикателствата пред цивилизацията и нейното бъдеще. Прекрасната му книга „Окултното значение на прошката“ (излязла през 1989 г. и посветена „на 66-та годишнина от Коледното събрание през 1923/24 г.) е пример за това как той подходеше към значимите проблеми на настоящето, проблеми, които бяха и са жизненоважни въпроси за Антропософското общество.

Срещата със злото

През 1999 г. – същата година, през която излиза „Антропософското общество и съществото Антропософия. Краят на века и задачите на Антропософското общество“, сериозността, с която Сергей Прокофиев гледаше на тези неща, се прояви и в първото му основно изследване на проблема за злото („Срещата със злото и неговото преодоляване чрез духовната наука. Основополагащият камък на Доброто“). Според Рудолф Щайнер, именно срещу това зло трябва да се води една „напълно съзнателна борба“ сега и в бъдеще. Сергей Прокофиев беше изнасял лекции на тази тема в Централна и Източна Европа през 1998 г., годината, която представлява третото проявление на апокалиптичното число 666. Както описва Рудолф Щайнер в лекционния си цикъл през 1924 г. върху Откровението на Йоан, това повторение винаги води до значително засилване на силите на злото. От 1999 г., това, което Сергей Прокофиев описва в книгата си – и ясно предчувства – се проявява с всяка следваща година в цялата си драматична реалност: терористични атаки и нови форми на злото. Никой друг антропософ след Рудолф Щайнер не е разглеждал толкова цялостно и задълбочено, толкова открито, безстрашно и прямо, силите, нивата, характера и влиянието на злото. Сергей Прокофиев представи впечатляващ анализ на XX век, но и проникна до нивото на основните сили – чак до азуриите и Сорат, които искат не само да поробят човечеството, но и да разрушат човешката азова същност.

Сергей Прокофиев отвори очите ни за често пъти

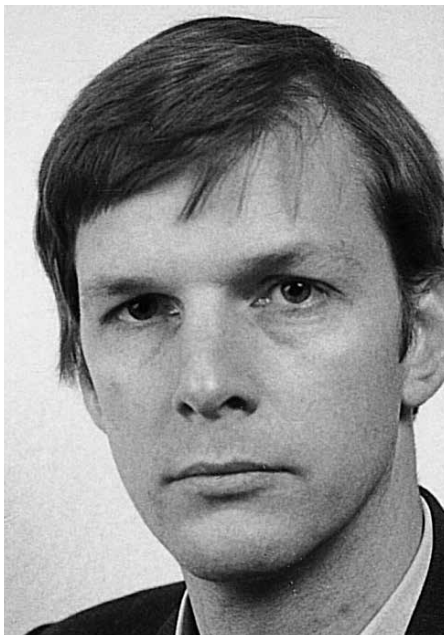
разпръснатите забележки на Рудолф Щайнер по този въпрос. Той беше работил с тях, за да ги направи продуктивни. Той подчерта, че дори за йерархиите е важно човешките същества да разпознават злото, защото йерархиите не могат да видят директно влиянието на злото в материалния свят, а имат нужда от „отражение“ чрез духовното съзнание на човека. Ако това бъде постигнато, те могат да предложат действена помощ на човечеството в сблъсъка със силите на злото.

Защита на антропософията

Сергей Прокофиев не пишеше тези неща заради себе си, макар че внимателният читател на книгите му може да забележи колко важна е неговата духовна работа за духовния свят. Той не представяше резултатите от своите изследвания като анализи, а работеше за реалността на това, което наричаше „Основополагащия камък на доброто“ и за основата на една нова човешка общност от Михаелити, в която „принципът на духовното братство може да бъде изцяло реализиран за пръв път“.

Това беше и погледът на Сергей Прокофиев към годините на сблъскването му с откритите опоненти на антропософията и с множеството злоупотреби и изкривявания на антропософията от хора в „нейните редици“. Целта беше да се сформира истинско „братство“, което с воля може да отстоява екзистенциално същинските импулси на антропософията в цивилизацията. Не само неговите врагове и липсата на съзнание у членовете спъваха и забавяха това, но и много събития, които отклоняваха вниманието от централното съдържание на тази цел.

Той вършеше тази работа от чувство за отговорност към духовния свят и особено към Християн Розекройц и Рудолф Щайнер: „Ако приемем сериоз-

На Запад - средата/края на 80-те

но всестранния закон за кармата, ние трябва да кажем: В духовния свят – източникът на антропософията – има едно същество, което сега трябва да носи последствията от тези злоупотреби, докато всеки човек, свързан с това духовно съкровище, съзнателно приеме своята отговорност за него. Това означава, че до днешния ден, едно същество трябва да носи цялата негативна карма, която възниква чрез злоупотребата с висшето познание. Това е другият – езотеричен аспект на човешката свобода в думите на Павел „Защото вие сте били с цена купени“. Индивидуалността, която трябва най-пряко да носи негативната карма на човешката свобода е Християн Розекройц“. Рудолф Щайнер нарича Християн Розекройц „най-големият мъченик сред човешките същества“, този, който носи последствията от изкривената истина.

Рудолф Щайнер споделя в един разговор, че изпълнява ритуал заедно с Християн Розекройц пред олтара в духовния свят – „жертвения олтар на човечеството“. Според

Сергей Прокофиев, изключително важно е безкористно да се служи на съществуващата Антропософия в духовния свят и да се подкрепят тези двама учители на езотеричното християнство – да се работи с тях в бъдеще, а не „да се увеличава техният товар и страдание от името на човечеството, като се злоупотребява с тяхното дело“.

„Чистотата“ на духовния хоризонт

Усилията на Сергей Прокофиев в това отношение – които му костваха много и продължиха до самия край на живота му – намериха основен акцент в битката му с Валентин Томберг. Макар че Томберг е езотеричен ученик на Рудолф Щайнер, член и четец на Първи клас, както и Генерален секретар, неговите късни съчинения се стремят да обърнат посоката от Исус към Христос и да отрекат всякакво съществуване на духовна наука. „Трудно е да си представим по-силна атака върху вътрешната същност на истинското розенкройцерство“, пише Прокофиев, който разпозна блестящите интелектуални дарби на Томберг и намери в него достоен опонент. По-късно обаче започнаха битки, които му струваха много усилия заради ниското интелектуално и духовно ниво на това, което се твърдеше, и работата му в тези битки се превърна в огромно изпитание на издръжливост. Въпреки това, Сергей Прокофиев направи това усилие, защото беше разбрал, че Михаил като „борец за чистотата на духовния хоризонт“ има нужда от бойци на земята, така че Етерният Христос да не бъде видян като изкривен образ (със съдбоносни резултати за човечеството).

В критичния спор, който последва и който беше приет от Сергей Прокофиев по описания начин, книгите му се появиха в резултат от това, което той считаше за своя лична окултна отговорност. Той разбираше съчиненията си в тази област като едно усилие да защити изследователския метод на антропософията срещу подкопаване и разрушаване, да върне „дълга“ на Рудолф Щайнер и да направи възможна кулминацията през XXI век или по-късно. Сергей Прокофиев искаше да допринесе всичко в неговите възможности.

Назначаване в Изпълнителния съвет

През 2001 г., той най-после беше извикан в Дорнах, за да стане член на Изпълнителния съвет в Гьотеанума. Поглеждайки назад към живота си, в лични разговори той изразяваше многократно, че е трябвало да бъде извикан в Изпълнителния съвет най-късно до 1994 г., за да може да работи усилено в Дорнах за „изплащането на дълга“ към Рудолф Щайнер и за кулминацията. Дори преди назначението си, той гледаше на тъй-наречения въпрос за „учредяването“, описан от него на Общото събрание през 2000 г. като „ариманическо изкушение“ – и на много други събития тогава като умишлени опити за отклоняване от централните задачи на Гьотеанума и Училището за духовна наука. Въпреки това, той продължи напред с цялата си сила. Той пристигна в Дорнах със завършения ръкопис на бъдещата си книга „Нека хората го чуят! Мистерията на Коледното събрание“ (най-обемистата му книга). Този ръкопис съдържаше на повече от 1 000 страници всичко, което Сергей Прокофиев беше открил по тази тема от първата си монография, излязла 3 x 7 години преди това. В предговора той пише, че изследването му е за-

почнало с въпрос и с търсенето на отговора на този въпрос, а именно: „Какви са били намеренията на Рудолф Щайнер, когато е нарекъл Коледното събрание ‘начало на един космически поврат на времето’?“ Преди Прокофиев, никой член от Изпълнителния съвет не е идвал в Дорнах с такъв труд, който описва какво е било всъщност винаги намерението на „кулминацията“ и какво трябва да се случи сега по един епохален начин под нейния знак.

Поглеждайки назад към целите на своята работа, Сергей Прокофиев посочи, че беше дошъл в Дорнах да помага Гьотеанумът да се развие като един съвременен мистериен център и че виждаше като своя основна задача едно непрекъснато изследване и обучение в подкрепа на връзката с Рудолф Щайнер и за задълбочаването на антропософията (особено антропософската христология), както и за разбирането на Коледното събрание, езотеризма на Антропософското общество и работата на Училището за духовна наука (Общата антропософска секция/Първи клас). Той разчиташе, че силата на тази работа и на тези инициативи ще се разпространи в дейността на Антропософското общество в цял свят, и че работата в клоновете и в Училището ще въздейства на свой ред върху Гьотеанума.

През следващите 12 години, Сергей Прокофиев не само изнесе изключително важни лекции в Гьотеанума и в почти всеки континент на земята, но и публикува в бърза последователност свежи и задълбочени съчинения по темите, които си беше набелязал и изследвал. Сред тях бяха една независима публикация за Медитацията на основополагащия камък като „ключ към новите християнски мистерии“, както и монографии върху христологията, които ставаха все по-дълбоки и подробни с всяка следваща книга. Той писа за христологичното и космическо-човешко измерение във „Философия на свободата“, връзката на „Философия на свободата“ с Петото евангелие, появяването на Христос в етерния свят и мистерията на Възкресението в светлината на антропософията – всичко това с една широта на духовно-научното наблюдение, която отвори непознати досега, но също и съвсем точни области.

Укрепване на антропософията

Книгите на Сергей Прокофиев не бяха просто компилация от изследванията и трудовете на Рудолф Щайнер – те ги предпоставяха. Той ги разработваше по-нататък в мисли и медитация с всеобхватно познание на тези трудове, което не беше възможно за неговите предшественици, и чрез независими и иновативни изследвания, винаги в тясна връзка с духовното същество на Рудолф Щайнер. Въпреки силата на волята си, той запази едно подчертано чувство за скромност.

Той обаче все повече се тревожеше за отношението към Рудолф Щайнер в Антропософското общество в Дорнах, и през 2006 г. издаде книга в тази връзка. Въз основа на собственото си духовно изживяване, Сергей Прокофиев заеше, че намирането на истинска духовна връзка с Рудолф Щайнер е необходимо за живота на самата антропософия и следователно е от решаващо значение за бъдещето на антропософията и антропософското движение.

Последната лекция, която той изнесе в голямата зала на Гьотеанума на 30 март 2012 г. има характера на завет. Той я издаде под заглавието „Как стоим днес пред Рудолф Щайнер“ (в книгата „Криза в Антропософското общество и пътища към бъдещето“). В нея той описва вътрешното изживяване при срещата с Рудолф Щайнер, който застава пред Михайловия ученик на Прага на духовния свят като висшето себе на ученика. Той говори за това как човек намира духовния си учител в духовния свят и как вижда, че „истината и личността на това човешко същество започват да се преливат в светлината на архетипния образ на Христос-Исус“.

Сергей Прокофиев се надяваше, че в Дорнах може да се засили интензивността на връзката със същността на антропософията и знаеше, че такава по-силна връзка със същността на антропософията ще доведе до по-голяма духовна близост с Рудолф Щайнер. Дорнах трябваше да бъде – или да стане – мястото, където истински да се изживее свръхсетивното същество на антропософията, защото „Рудолф Щайнер от самото начало е имал намерение хората да могат да срещнат антропософията, както и нейната Христологична същност, именно в Гьотеанума (както никъде другаде в света) по един чист и неизопачен начин“. Според Сергей Прокофиев, антропософията е дадена на Михаелитите, за да може „нашето съзнание да се разшири и одухотвори, нашето чувство за отговорност да стане по-силно и нашата воля да се пробуди и да изпълни задачите ни“.

В това отношение Сергей Прокофиев се чувстваше все по-изолиран. Той знаеше и приемаше, че изживяването на „космическата самота“ е част от съвременното посвещение, но често трябваше да се пита къде да намери своите колеги в битката за „кулминацията“. Болеше го, че неговото отношение към Рудолф Щайнер – и причините, поради които той настояваше, че такова отношение е много важно – често се разбират неправилно, че вътрешното духовно измерение на това отношение не се виждаше и че това, което дава и изживява, остава неразбрано.

Още в книгата „Божествената София и съществото Антропософия“ (1995 г.) той пита: „Колко хора днес все още знаят какво е истинска духовна любов?“ Но той самият остана верен на езотеричната същност на антропософията и на това, което „Михайловата сила, Михайловото същество, иска от човека“, и непрекъснато чувстваше тази воля.

Изпитание на безсилието

Сергей Прокофиев рядко избираше сам предизвикателните теми на големите си изследвания – по-скоро, те му бяха давани от духовния свят. Той често казваше в лични разговори „И когато една задача се изпълни така, че духовният свят да е доволен, този духовен свят не отговаря със съгласие,

а със следващата, още по-голяма задача“. Според него, не е достатъчно само да се признае съществуването на духовния свят, а наред с това импулсите на антропософията, които са застрашени в днешната апокалиптична епоха, трябва да се движат напред, както и да се продължава и поддържа вътрешната работа: „Ние тепърва трябва да преминем през изпитанието дали сме готови да бъдем истински представители на езотеричните импулси на Коледното събрание в света и дали имаме желание да отстояваме осъществяването на неговите цели и задачи, независимо от неуспехите и пречките, които Антропософското общество изживя през миналия ХХ век“.

Въпреки че бее свидетел на обратното в Дорнах и другаде, Сергей Прокофиев беше решен да следва пътя на отговорност и служене и да се ръководи от примера на Рудолф Щайнер. Той искаше да развие смелост, за да издържи

Сергей Прокофиев - Дорнах, 2009

„изпитанието на безсилието“ и да има доверие в бъдещия пробив на Михайловия поток в цивилизацията, но без да опростява антропософията и да прави компромиси с „принца на света“. Сергей Прокофиев знаеше много отдавна, че този път може да завърши с лично мъченичество и беше готов за това.

В една ранна лекция в градчето Сент Одилиенберг през 1988 г. той каза: „Въз основа на нашата връзка и ангажираност с Коледното събрание, в нас могат да се пробудят сили, с които да приемем кармичните предизвикателства, донесени от нас като антропософи от пред-рожденото ни съществуване, и да ги трансформираме в изпълнение на нашата карма в живота – и така да можем да правим свободни кармични саможертви в последната третина от нашия земен живот. Това означава да следваме пътя, който е изминал самият

Рудолф Щайнер“.

Всъщност, за Сергей Прокофиев, част от езотеризма на Антропософското общество лежи в основния въпрос: „Искам ли аз самият да следвам Рудолф Щайнер по неговия саможертвен път, независимо от всички трудности и страдания, свързани с него – или не искам?“ Във всеобхватната си книга „Нека хората го чуят!“, с която тръгва на път за Дорнах, той пише, че ако не сме готови за мъченичество, не можем да следваме пътя на Христовото ученичество днес. На други места той също подчертава, че земният път на Рудолф Щайнер „в най-вътрешната му същност“ е подражание на Христовия път. Две години след като се разболя, той издаде една глава от книгата си „Нека хората го чуят!“ – „Рудолф Щайнер и кармата на Антропософското общество“ – под заглавието „Езотеричният характер на Антропософското общество“. Там той цитира прощалните думи от Евангелието на Йоан „Никой няма по-голяма любов от това да даде живота си за приятелите си“ (Йоан 15:13).

Подновяването на мистериите

Сергей Прокофиев прие диагнозата за сериозното си заболяване, която му беше дадена на Великден 2011 г., като решение на духовния свят. „Ученикът не е по-голям от учителя си“. Той беше писал доста за болестта на Рудолф Щайнер в „Нека хората го чуят!“, за противодействащите сили, вилнеещи срещу Коледното събрание, и за това, че поради недостатъчното езотерично разбиране на колежите си, Рудолф Щайнер е останал почти незащитен. Сергей Прокофиев беше твърде скромен и сдържан, за да изрази нещо подобно във връзка със собствената си ситуация, но според неговото усещане, тази болест не беше негова, тя не принадлежеше на неговата съдба. През трудните години на боледуването си, той почувства още по-голяма близост с Рудолф Щайнер и беше от много години вече готов да поеме „поне една частица от нашия кръст върху себе си“ с малкото сили, които имаше.

В края на живота си, Сергей Прокофиев виждаше биографията си в пълни подробности и освен това – доколкото е възможно на земята – той беше работил върху нейното трансформиране. В един разговор той обясни, че според него е важно човек да занесе духовно проникнатия разказ на собствения си живот в духовния свят и да освободи йерархиите от тази работа след смъртта. Ние не знаем как е бил посрещнат там в действителност. В един от последните ни разговори точно преди смъртта му, той сподели, че има какво да каже на духовния свят и на Рудолф Щайнер, особено за своя контакт с антропософията на земята. Но той добави, че е бел много щастлив от възможността да служи на антропософията през живота си.

Рудолф Щайнер подчертава: „И един ден, когато за тези неща се мисли правилно в света, хората ще оценят високо задачата на Гьотеанума като признават, че именно Гьотеанумът е имал задачата да поднови мистериите“. Сергей Прокофиев беше забележителен пионер в тази работа за подновяването на мистериите. Много хора на всички континенти по света познават неговите духовни изследвания чрез публикуваните му книги и лекции, и виждаха в негово лице представителя на Рудолф Щайнер в Изпълнителния съвет и ръководителя на Общата антропософска секция в Гьотеанума.

Сергей Прокофиев напусна земята през стогодишнината от смъртта на Християн Моргенщерн, стогодишнина, която приятелите антропософи отбелязват на много места от пролетта насам. Колко безкрайно благодарен е Рудолф Щайнер на Християн Моргенщерн за това, че той приема и задълбочава антропософията през периода между 1909 и 1914 г. Моргенщерн отнася антропософските идеи, с които работи безкористно, в духовния свят, така че скоро след като преминава Прага на 31 март 1914 г., те застават пред него в тяхната истинска същност и се превръщат в една непрекъсната помощ за неродените и за мъртвите, както и в подкрепа за Рудолф Щайнер по неговия по-нататъшен земен път.

Какво ли чувства Рудолф Щайнер в духовния свят за работата и живота на Сергей Прокофиев, посветени в продължение на повече от четири десетилетия на антропософията с такава интензивност, с такива способности и с тако-

ва безкористно отношение?!

Първото изречение от предговора към „Мистерията на Възкресението (Петдесетница, 2008 г.) гласи: „Намерението на тази книга е да свидетелства за дълбочината на разбирането за събитията в повратната точка на времената, които могат да се намерят въз основа на духовните изследвания на Рудолф Щайнер“.

След това Сергей Прокофиев продължава: „Днес е необходимо да се направи усилие, за да се покаже неизчерпаемата плодотворност на антропософията. Защото дори сто години след учредяването ѝ, нейните извори са толкова живи и вдъхновяващи, колкото и в самото начало. Те могат да се открият от всеки, който ги прегърне в подходящо медитативно настроение и с необходимата сила, и който се стреми да ги свърже с най-творческите сили на собствената си душа, да ги оплоди и да им вдъхне живот. Тогава човек може да се доближи до съдържанието им с все по-голямо удивление и все по-голямо благоговение. Днес, само тези душевни сили могат да открият пред човешкото същество един път към Христос, който е подходящ за сегашната епоха, защото смисълът на живота на Земята се основават само в Него. Затова, целта на тази книга е да изрази най-дълбока благодарност към Рудолф Щайнер, основателят на антропософията, този велик християнски учител на Запада“.

Сила, която защитава и помага

Сергей Прокофиев завърши редакцията на публикуваната си книга, която беше преиздадена за 60-тия му рожден ден на 16 януари тази година, с надеждата, че неговите изследвания ще имат „задълбочаващо и благотворно“ въздействие за търсещите хора, които искат да направят от Гьотеанума едно място за новите мистерии в бъдеще. Но аз вярвам, че тези хора ще получават защита и помощ не само от книгите му, но и от силата на великата му индивидуалност, от неговото същество.

В едно възпоменателно обръщение, Рудолф Щайнер казва: „*В присъствието на смъртта, ние чувстваме за пръв път каква благословия ни е дадена от мъдрото ръководство на космическото битие да срещнем с любов тези, до които кармата ни е отвела*“.

Един приятел ми писа, след като чул за смъртта на Сергей Прокофиев: „*Каква загуба – и също какво пълно със значение приемане „от другата страна“ на този вътрешно най-верен ученик на Рудолф Щайнер и защитник на неговото ново откровение за Христос!*“

Ние ще се опитаме да поддържаме и засилим нашата връзка със Сергей Прокофиев. И се надяваме, че и в по-нататъшния си път, той ще продължи активно да ни подкрепя.

Аз ще бъда

И от себе си ще върша това,

Което лъчезарната сила

Озарява в мен.

Петер Зелг

Възпоменателно обръщение

Дорнах, 29 юли 2014 г.

Превод от английски език: **Диана Ботушарова**

Сергей О. Прокофьев

Мистический огонь души

Водительство в себе найди.
Лишь изнутри приходит помощь и надежда,
А ты, как маленький невежда,
Дверь заперевши, говоришь: „Войди!“

Уже давно погасли перезвоны
И благовест на площадях умолк.
Осиротели слёзы и поклоны.
Внутри – молчание; снаружи – воет волк.

Я хочу умереть, как самый простой человек.
Не хочу ни стихов, ни речей на могиле,
Не хочу ни картин, ни похвал. На век
Я хочу, чтоб молчаньем меня обходили.

Не хочу благодетельствовать и учить –
Вихри смут, мятежей умножать.
Я хочу лишь: Если в бурю ко мне постучит
Путник старый – его принять.

Не хочу осуждать никого никогда –
Осуждённого носишь в себе.
И проклятия брать на себя навсегда
Не хочу, покоряясь судьбе.

Я хочу умереть – нищим в нищей стране,
За собою оставив лишь дороги да небо.
И последний кусок засохшего хлеба
Я хочу ребёнку отдать во мгле.

Я уйду как пришёл, чуждый в храме земном.
Всё оставляю, что было дано.
Как из вечности выпавшее зерно
Прорастёт? Если нет – всё на слом...

Сергей О. Прокофьев

НАШИЯТ СЕРГЕЙ...

На 26 юни 2014 г. премина Прага нашият скъп приятел Сергей Олегович Прокофиев. Роден е в Москва през 1954 г. в семейството на баща скулптор и майка драматург, внук на прочутия композитор Сергей Сергеевич Прокофиев, който почива една година преди неговото раждане. Завършва живопис и история на изкуството в Художествената академия в Москва. За първи път среща антропософията чрез книгите на Рудолф Щайнер в дома на поета и художника Александър Волошин на п-в Крим. С помощта на книгите на Щайнер той учи и немски език. От 1985 г. живее и работи в Германия. През 1991 г. става съосновател на Антропософското общество в Русия, през 2001 г. става член на Управителния съвет на Единното Антропософско Общество, а от 2013 г. – негов почетен член. Той е изтъкнат лектор и автор на книги и статии, разглеждащи въпросите на христологията, историята, езотериката, духовната култура, както и проблемите на съвременната епоха от гледна точка на антропософската духовна наука.

В своята статия „Огромната отговорност пред душата на народа“ Валерий Коршиков казва, че в една от лекциите, изнесени във финския град Хелсингфорс през 1912 и 1913 г. (на 11 април 1912 г., Събр. съч. 158), Рудолф Щайнер говори за задачите на руските антропософи, които трябва да осъзнаят своята общочовешка отговорност за бъдещата съдба на света, защото именно от тях зависи цялото бъдещо развитие на Антропософското движение не само в

Източна Европа, но и в целия свят. Благодарение на своята откритост, отзивчивост, искреност и здрав ентузиазъм, антропософите, живеещи в Източна Европа, са способни да „намерят душа за духа“. Към това ги призовава самата душа на народа, която много пъти се е обръщала в духовния свят към Рудолф Щайнер, изразявайки най-силен копнеж към този дух, който действа в антропософията: „С цялото си същество, с всички свои развиващи се сили тя се стреми към него“ (пак там). Затова Щайнер ги призовава да осъзнаят своята отговорност пред душата на руския народ. При това, той е принуден да отбележи онзи дълбок трагизъм, който изживява народностната душа, който изживява младият архангел на народа от това, че той среща все още много малко разбиране от страна на хората, на които служи с цялата сила на своята жертвена любов. Щайнер отбелязва: „На Запад, хората трябва да имат чувството, че грешат против човечеството, ако, имайки възможност да получат нещо от антропософията, те не искат да го приемат и го отклоняват. Това е грях против човечеството!...“ (пак там). Хората пък, които живеят в Източна Европа, призовават самата народностна душа към активно възприемане на антропософията като духовна наука, водеща към изцеление и спасение не само на руския народ, но и цялото човечество.

Бихме могли да кажем, че като най-яркия представител на антропософията от Източна Европа, в целия свой живот като антропософ, с цялото си творчество и дейност, Сергей

Прокофиев е работил за осъществяването на този призив на Рудолф Щайнер.

Сергей Прокофиев ни остави над 30 книги, някои от които са възникнали от изнесени от него лекции и автореферати, след задълбочаване на темата. На български език имаме преведени шест негови книги. Първата от тях, засягаща един особено актуален въпрос на нашето време за вината и оздравяващата сила на прошката е **„Окултното значение на прошката“** (изд. 1997 г., превод Й. Димитров). Разгледан е въпроса за влиянието на прошката върху социалния живот и върху човешкия живот след смъртта, „като не само облекчава и ускорява пребиваването на простилия в Камалока, но благодарение на това, че вследствие на възникналата чрез прошката нова връзка с Христос, на простилия се открива нова възможност след смъртта да влезе в съвършено различно отношение с простения, отколкото ако не е имало прошка“. И „за разлика от правилата и разпоредбите, които са дадени отвън, прошката на моралната интуиция изскача от вътрешността на всяко човешко същество. Прощката съответства на един бъдещ идеал за свободата и любовта. Вътрешните сили на прошката в съвременния човек са много слабо развити. Новата мисия на прошката е предпоставка за нова, съзнателна връзка с Христос.“

Темата за произхода на злото и неговото преодоляване заема голяма част от духовните изследвания на Сергей Прокофиев. Тя е засегната в книгата му **„Срещата със злото и неговото преодоляване чрез Духовната Наука. Основополагащият камък на доброто“** (изд. 2000 г., превод Й. Димитров) и е много актуална за днешния свят, където силите на смъртта и злото нарастват неимоверно много. Но „задачата тъкмо на тези сили, носещи смърт на хората е да ги надарят с пълната способност на Съзнателната душа“, докато силите на злото „съществуват именно за това, на степената на Съзнателната душа човек да може да се издигне до духовния живот“ (Събр. съч. 185), което обаче не би могло да стане без новото християнско разбиране на същността на кармичните закони. В много други книги, Сергей Прокофиев разкрива възможностите да се разпознаят различните стратегии на противоборстващите сили, които искат да представят събитията в лъжлива светлина и както казва Рудолф Щайнер „съвременното човечество трябва да се стреми към изработването на ясни представи за противниковите сили, понеже по този начин то отнема тяхната мощ“.

Основна част в неговите духовно-научни изследвания са посветени на антропософската христология, но опитът му да основе христологична секция към Гютеанума среща неразбиране. Имаме преведени на български език две книги на тази тема. Първата е: **„Дванадесетте Свети ноци и Духовните йерархии“** (изд. 2004 г., превод Д. Петрова), в която е описан пътят от Исус към Христос през Дванадесетте свети ноци, космическият аспект на София, Михаил и изграждането на първия Гютеанум като път към изживяването на Етерния Христос. Втората е: **„Божествената София и съществуването Антропософия“** (изд. 2010 г., превод Д. Петрова), в която авторът описва въз основа на личния си опит Антропос-София като живо същество от Духовния свят, което може да бъде наш свръхсетивен учител,

съветник, да дава отговори на нашите въпроси, като същевременно описва и пътя, по който духовният ученик може да стигне до такова изживяване. Разгледано е и отношението на това същество към Небесната София и Духа на нашето време Михаил, двете течения на София в Поврата на времената и тяхното продължение в Антропософията. Други книги в същата тема са: **„Кръговратът на годината като път на посвещение. Езотерично разглеждане на християнските празници“** (почти преведена от П. Георгиева), **„Мистерията на Възкресението в светлината на антропософията“** (изд. 2008 г.)

Разбира се, темата за най-важното събитие на съвременността Етерното пришествие на Христос е особено подробно засегната в една от новите му книги **„Явяването на Етерния Христос. Духовно-научни аспекти на Етерното пришествие“** (2010 г.)

Друга основна тема на духовно-научно изследване на Сергей Прокофиев е самият Рудолф Щайнер и Коледното събрание 1923/1924 г. като основа на новите мистерии. Затова, първата му книга, издадена през 1982 г. е **„Рудолф Щайнер и Крайъгълните мистерии на нашето време“**. Издадена е и на български език през 2009 г. (превод П. Георгиева). В нея се разглеждат основните мистерии на нашето време във връзка с живота и най-вече мисията на Рудолф Щайнер, и се разкрива езотеричната същност на Коледното събрание 1923/1924 г.

Двадесет и една години след това авторът продължава да работи и разширява изследванията си върху централната мистерия на нашето време, както и върху езотеричното разглеждане на Медитацията на основополагащия камък, а също и езотеричния праобраз на първото ръководство на Антропософското общество и разбирането на особената му духовно езотерична задача. Всичко това е съдържанието на книгата **„Нека хората го чуят. Мистерията на Коледното събрание“** (2004 г.), първоначално издадена на руски език в 50 екземпляра за членовете Антропософското общество в Русия.

Много важна част от изследванията и търсенията на Сергей Прокофиев е посветена на духовната съдба и задачите на Източна Европа и особено на руския народ, който има мисията „до Шестата културна епоха да разработи същността на Граала като религиозна система, като културен фермент на цялата Земя“ (Събр. съч. 185). Книгата посветена на тази тема, която е преведена и на български език е **„Духовните извори на Източна Европа и бъдещите Мистерии на Светия Граал“** (издадена на български през 2010 г., превод В. Лозанов), е излязла за първи път през 1989 г. на немски език. В нея авторът, опирайки се на изнесени от Рудолф Щайнер лекции по темата, се е опитал да разкрие духовната реалност на историческите факти и събития от руската история, източниците на духа на Граала у източните славяни, симптоматиката на руската история и трите големи изкушения в руската история, както и да разкрие намеренията на окултните течения, противодействащи на духовното развитие на човечеството, бъдещето на руския народ и духовната съдба на Русия като част от кармата на човечеството.

В разговор малко преди смъртта си с граф Лудвиг Полцер Хоци, Рудолф Щайнер казва, че „трябва да бъдат решени три задачи, при това тяхното решение е особено важно за бъдещето: първо, въпросът за двамата Йоановци (Йоан Кръстител и Йоан Евангелист); второ, кой е бил Дмитрий; и трето, от къде е дошъл Каспар Хаузер?... Откъде са дошли те и с какви задачи?“. Две от тези поставени задачи Сергей Прокофиев разглежда в книгите си: „**Загадката на Дмитрий. Опит за разглеждане от историческа, психологическа и духовно-научна гледна точка**“ и „**Тайната на двамата Йоановци – формирането на Йоан Кръстител и Йоан Евангелист в Поерата на времената**“.

Последните негови книги са „**Мистерията на Михаил от Христологична гледна точка**“ и редактираната вече „**Духовните задачи на Средна и Източна Европа**“.

Разбира се, не можем да обхванем в тези редове цялото творчество на Сергей Прокофиев, всички качества и таланти на неговата многостранно развита и търсеца индивидуалност, както и на цялата му дейност като разпространител и воин за антропософията.

Повечето от нас вероятно са запазили скъп спомен от двете гостувания на Сергей Прокофиев в България. Първото – през 2002 г., по случай първата международна конференция на новоучреденото (през 2001 г.) Антропософско Обществото в България. Много от приятелите, включително и аз, тогава за пръв път видяхме Сергей Олегович – висок, изправен като струна, с младежко, леко усмихнато лице. Дотогава го познавахме от двете издадени книги: „Окултното значение на прошката“ и „Срещата със злото“. На тази конференция за пръв път присъствах на негова лекция. Словото му – концентрирано и мощно – изпълваше цялото пространство и ни държа приковани за столовете. Сякаш самият Михаил говореше чрез него. Остана напълно невъзмутим при опитите да бъде прекъсван и да бъде провален разговора в кръг. Впечатли ме начина, по който разговаряше с приятелите и с мен – като че ли не съществуваше по-важно нещо от събеседника, а топлият му поглед стопяваше всякакви прегради и правеше разговора истинска среща на душа с душа. Човек не можеше да не забележи изключителната му скромност, сърдечност, търпение, желание да говори с всеки, който

имаше въпроси към него, изключителните му познания и духовно-изследователски опит. Пред себе си виждах индивидуалност, която е изработила всички добродетели и е изменила стъпките, описани от Рудолф Щайнер, които трябва да измине духовният ученик.

Като съпреводач на две от книгите на Сергей Прокофиев имахме кратка кореспонденция с него. Въпреки голямата му заетост, получаваш кратки, точни и топли писма, винаги написани на ръка и с мастило. В отговор на писмо от декември 2004 г., в което исках разрешение за превод на втората книга и бях описала събиранията ни на годишните празници, той ми писа: „Такава съвместна духовна и художествена работа дава сили и помага да се справим с всички трудности

и изпитания, които неизбежно възникват и ще възникват в нашия общ път“. А в последното писмо, което получих от него през януари 2010 г., той изказва трогателно и мило своята благодарност за превода на втората книга и отправя своето коледно пожелание: „От цялото си сърце пожелавам на вас и на всички антропософски приятели в България спокойна и задълбочена духовна работа през

Първата конференция на АОБ през 2002г.

тази нова 2010 г. Нека ви помагат духовните сили, които стоят във висшите светове зад Антропософията“. Може би и днес би ни пожелал същото... Във всяко писмо не забравяше да поздрави всички приятели антропософи в Стара Загора и в страната, и накрая завършваше с „**Ваш Сергей Прокофиев**“. Наистина **наш**, защото той жертвено служеше на Антропософията и на Антропософското общество, принасяше „своите плодове върху жертвения олтар на човечеството“ и помагаше на двамата негови пазители – Рудолф Щайнер и Християн Розенкройц – „в тяхната тежка мисия, състояща се в носенето и постепенното преобразуване на човешката свобода“, „в тяхното безрезервно служене по пътя на подражаването на Христос“.

Благодарни сме на съдбата, че имахме щастието да се докоснем не само до това, което Сергей Прокофиев написа за нас, но и да го слушаме и да разговаряме с него, да усетим неговата топла руска душа и неговия мощен дух, който ще продължава да бди над нас и да работи за антропософията. Нека нашата любов, благодарност и най-светли мисли те съпровождат нагоре в пътя ти по сферите, а твоята светлина да озарява нашите земни дела.

Дора Петрова, Стара Загора

ОСЪЩЕСТВЕНИ И БЪДЕЩИ СРЕЩИ

За пръв път чух името Сергей Прокофиев от Димо Даскалов, съпроводено с пожеланието дано някой ден да имам шанса да прочета книгата му „Рудолф Щайнер и крайъгълните мистерии на нашето време“. Чичо Димо я четеше на немски. Тогава не можех да предположа, че не само ще прочета почти всички книги на Сергей Прокофиев, но и ще имам десетина лични срещи с него в 5 държави в света.

Първата лекция на Сергей Прокофиев, която чух, беше в селцето Форест Роу – антропософския център на Англия. Залата на първото Валдорфско училище там беше препълнена със 700-800 души, някои от които бяха дошли от Уелс и Шотландия. След лекцията, трийсетина човека се наредихме на опашка – всеки със свои въпроси към Прокофиев. Когато дойде моят ред, той се изненада, че говоря руски. Помолих го да ме свърже с руски антропософи, чрез които да организирам закупуването на антропософски книги на руски език. Издателство „Даскалов“ все още не съществуваше. Прокофиев ми предложи да отида в Москва в края на септември, когато ще бъде там.

В Москва се сприятелих с един по-възрастен антропософ, който по времето на социализма давал книги на Прокофиев. С него отидохме на гости у Прокофиев. Той живееше в апартамент сталински тип, с високи тавани. Имаше пиано и много книги. Моят познат поучаваше домакиня като юноша, който не познава антропософията, колкото него. Наистина, никой не е пророк в собствената си страна. Там видях и младежки снимки на Прокофиев с дълга коса и джинси, според тогавашната мода. Поканих и двамата да ми дойдат на гости в България със съпругите си. Вечерта отидохме заедно в един апартамент в Москва, който се използваше за антропософски дом. Отношенията на всички със Сергей Прокофиев бяха съвсем обикновени – нито следа от благоговението на англичаните към него.

По-късно, по време на петгодишния ми престой в Англия, преведох „Окултното значение на прошката“. Имах и възможността да бъда между първите десетина читатели на новите книги на Прокофиев. Той беше разрешил да фотокопирам авторското копие, написано на пишешца машина с много изменения и допълнения в процеса на писане, направени от Саймън, който превеждаше книгите му от руски на английски език. Казах на Саймън, че йезуитите могат дори да убият Прокофиев заради острите нападки срещу тях. След няколко седмици Прокофиев позвъни на Саймън с молба той и аз да изгорим копията си, защото ще има втори вариант на книгата, който всъщност беше издаден на английски език.

Най-интересна беше срещата ни в Лос Анджелис през 2002 г. Аз и жена ми цял ден го разхождахме из града. Колата ми имаше климатик, но и той като мен не искаше да се включва, въпреки 40-те градуса на сянка. Жена ми се стареше да спазва указанията на Рудолф Щайнер за хранене, докато аз си позволявах изключения, разбира се в рамките

на вегетарианството. Когато бяхме на кея Санта Моника, Сергей пожела да опита сладкиш, който се пържеше в олио. Ако бях сам, щях да бъда критикуван от жена ми, но така и двамата с удоволствие изядохме по един сладкиш. Когато шофирах, внимавах както никога дотогава в живота си, защото съдбата беше поверила в ръцете ми най-важната индивидуалност за антропософията. Хареса му атмосферата в един бар с кънтри музика, защото имаше буре пълно догоре с небелени фъстъци – безплатно мезе за бирата. Шушулките се хвърляха на пода и вече имаше 2-3 см слой, хрущящ под сандалите ми.

С нас той си позволяваше да бъде естествен и да се шегува, но когато му задавах антропософски въпроси, ставаше сериозен.

Показателна е неговата човечност при друг един случай. Един близък антропософ маниакално си беше внушил нещо във връзка с Прокофиев и аз трябваше да го заведа с колата до Сакраменто на 600 км от Лос Анджелис, където

В Рилския манастир, 2007 г.

то Сергей щеше да изнася лекции. Антропософите там бяха предупредени за случая и смятаха да предпазват Прокофиев от съпътника ми. Сергей също беше предупреден за случая от приятелите в Лос Анджелис. Разбира се, те знаеха, че ако не го заведа в Сакраменто, щеше да бъде много по-лошо. Но както и очаквах, Сергей отдели колкото време беше необходимо за разговор между нас тримата, за да му помогне.

Уговорката ни за идването му в България заедно с жена му Астрид не се осъ-

ществи, защото антропософските му задължения изключваха ваканции. Планирахме да ги заведем в малко село на южното Черноморие и да ги оставим там сами, без някой да знае това, но уви...

При последното му идване в България в края на юни 2007 г. с няколко коли отидохме до Рилския манастир. Отидохме със Сергей пеш до пещерата, в която е живял св. Йоан Рилски и заедно медитирахме в полумрака. При това посещение в България, Сергей Прокофиев препоръча тези, които искат, да напишат спомените си за първите стъпки на антропософията в България. Каза, че не е задължително да се публикуват в книга. Важното е да ги има.

Накрая, когато Сергей Прокофиев вече не е между нас физически, ще споделя и нещо лично. Дано да бъде правилно разбран. Малко преди да се разболея си помислих, че ако е възможно, бих подарил на Сергей няколко години от моя живот. Зная, че такива неща ще бъдат възможни в далечно бъдеще и че желанието ми сега е луциферическо, но вероятно съм предусещал, че той няма да живее дълго. Благодарен съм на съдбата, че ми позволи да срещна такава високоразвита индивидуалност, каквато е Сергей Прокофиев.

*Йордан Димитров,
Стара Загора*

ОБЩЕСТВО С ЧОВЕШКИ ОБЛИК

Петер Зелг

Заглавието на тази лекция звучи обещаващо и несъмнено отговаря на една необходимост в нашето време. За нас остава да се запитаме какво разбираме под „Общество с човешки облик“, доколкото това би трябвало да означава нещо повече или нещо различно от една приятелска, толерантна, социализираща и свързваща ни един с друг общност.

Какво представлява човешкото същество и какво представлява човешкият облик? През XX век, дилемата за човешкото същество, за човешкото в човека, стана ожесточено оспорван и силно емоционален въпрос. Никога дотогава в световната история хората не са били убивани и обезобразявани в такъв мащаб, и с такава сила, и лишавани от човечността си на всяко ниво и по всякакъв начин.

Със загубата на подкрепящата визия за човека рухнаха много от критериите за цивилизованост или с други думи, отвори се врати и точки за навлизане на злото. „Това ли е човешкото същество?“ – пита Примо Леви след Аушвиц. Пред лицето на застрашаващия или вече пълен упадък, като реакция възникнаха важни и много сериозни инициативи в доста научни и социални кръгове срещу една „нова антропология“, инициативи, които в никакъв случай не са приключили. Без съмнение обаче, те дойдоха късно и по правило разполагаха, и все още разполагат, с твърде малко сила, за да могат да устоят на разпадащия се облик на човешкото същество.

Антропософията, за която Рудолф Щайнер казва, че всички нейни отделни прозрения са предназначени да разпалят човешката любов, „която ни учи да ценим човека и ни позволява да почувстваме човешко си достойнство“, антропософията има първостепенно значение в тези стълкновения. В определен смисъл, Рудолф Щайнер искаше да призове Антропософското общество, което работи за антропософията, пред формата и фигурата на висшето човечество. Той осъществи една кулминация на Гьотеанума, в духовен и художествен аспект, в статуята, изобразяваща Представителя на човечеството. Той нарече Христос между противоборстващите сили „представителят на висшето човечество“ и „човешкото същество проникнато от Христос“. В светлината на тази фигура на човека, пред този образ на човека, трябваше да бъде изградено и оформено Антропософско общество на бъдещето. В Гьотеанума, като Училище за Духовна наука, като Университет за духовно-научни изследвания, отделният човек и общността трябваше да се срещнат с този образ. Тук, пред тази статуя, не само Антропософското

общество трябваше да открие себе си и да задълбочи развитието си, но също и различни професионални групи, които искаха да срещнат духовния център на антропософията в своята работа за цивилизацията. „Това беше моята задача в Дорнах – да поставя в сградата на Университета за духовно-научни изследвания основната група, която изобразява Представителя на човечеството между луциферическото и ариманическото“ („Духовно-научен подход към социалните и образователни въпроси“, Събр. съч. 192).

Рудолф Щайнер е знаел още от началото, че през XX век ще стане трудно да се защитава антропософията – човешките същества в светлината на антропософията – и че тази защита ще придобие формата на продължително напрежение и борба. Споровете за човешкото същество и картината или образът на човешкото същество, споровете за човешкото достойнство и стойността на човека ще придобият драматични форми в епохата на технологичния материализъм, евгениката, расизма и евтаназията – Щайнер предсказа това доста рано. Тези, които са готови да участват в тази битка по особен начин като антропософи, тези, които представляват определени възгледи и заемат ясни позиции, ще трябва да извървят един труден път в бъдеще, път на лична опасност, и дори да рискуват живота си. Рудолф Щайнер не замисля Гьотеанума като изолиран храм на изкуството, а като място за активна съпротива и насърчаване, и поставя в центъра му срещата между Христос и противоборстващите сили, както посочих по-горе. Още при полагането на основния камък за сградата, той поставя битката със злото на основно място в бележките си („Властват злините“ – Събр. съч. 268) и изяснява от самото начало по косвен път, че едно „Общество с човешки облик“ през XX век и през следващите векове ще се занимава не само с идеалите за доброто, истината и красивото в душевна хармония, но отново ще се окаже сред процеси от различен характер.

Това, което беше и е от основно значение в Гьотеанума, според Рудолф Щайнер, е разбирането за връзката между Христовия импулс и импулсите на Луцифер и Ариман: т.е., разпознаването и преодоляването на злото е основна задача на съвременната културна епоха. Само истинското разбиране на Ариман и Луцифер прави възможно разпознаването на Христос, познанието за Христос – а това означава да се разбират Луцифер и Ариман основно и в детайли. Изключително важно е за отделния човек и общността да намерят – сред това напрежение, създадено от луциферическите и ариманическите сили – Христовия път като център на равновесие в отделната душа (която се обучава по своя собствен вътрешен път) и във всички области от външната реалност: „Човешкото същество трябва да оказва съпротива на луциферическия принцип от една страна и от друга – на ариманическия принцип, но трябва да се държи здраво на краката си, като приема в себе си завета на Св. Павел: „Не аз, а Христос в мен“ (Събр. съч. 159). Рудолф Щайнер говори за необходимостта да се постигне Христово съзнание в човешкото същество и посочва това като основна цел, върху

която трябва да се съсредоточат усилията в Дорнах, усилия, които принадлежат на съвременната епоха и които предоставят отговори за съвременната епоха по специфични начини. „Най-същественото за човечеството в близко бъдеще е намерението, с което е построена тази сграда: така че докато слушат тук за хода на човешкото развитие, хората ще чуят това, което е най-важно за близкото бъдеще – ето какво се поставя като намерение тук, в тази сграда” (Събр. съч. 165).

Антропософското общество и всеки отделен член в него са поставени в условията на историческо решение, ситуация, която Щайнер посочва с все по-голяма яснота. Изискват се индивидуални решения и индивидуална смелост, за да стане възможно участието в борбата за човешкото същество – за индивидуалността на човешкото същество, неговата съдба и бъдеще – и за да може човекът да устои в тази борба. Става ясно, че Рудолф Щайнер влага своето доверие в решителността и смелостта на Михаелитите: той специално казва пред членовете на Езотеричното училище в Гьотеанума (Училището за Духовна наука) какво очаква от тях – многократно през цикъла лекции, познат като Класните уроци. Това, което той си представя в тази връзка не е войнственост, а определено смело духовно присъствие,

духовна будност в настоящия момент. В малкия купол на дома на Св. Йоан (Първият Гьотеанум) Щайнер не е искал да постави един воюващ Христос, а едно същество, което „носи чрез самата си същност това, което трябва да премине в душите” (Събр. съч. 157). Той обяснява многократно, че Христос не протяга ръце, за да нарани Луцифер и Ариман. Вместо това, както казва Рудолф Щайнер, Христовата форма, наситена с движение, се определя много повече от вътрешната необходимост на неговата същност. Никакви чувства на омраза или агресия не живеят в Христос. Неговата сила и неговият импулс се състоят по-скоро от блестящата чистота на един живот, който включва „чисто екзистенциална съпричастност към света”. Тази съпричастност и това „безкрайно състрадание” са насочени и към Луцифер и Ариман, които са изключени от централния ход на божествената еволюция и – оставени сами на себе си – са принудени да работят по-нататък в тяхната изолация и едностранчивост. Чистата, безпристрастна любов и духовност обаче, излъчвани от Христос, са непоносими за Луцифер и Ариман. Тази любов и духовност пораждат в тях процеси на себеосъзнаване и себепознание, които водят до това, че Луцифер счупва собствените си крила, а Ариман сам се оковава. Христос не работи чрез сила, а чрез своето същество, чрез своята любов и топлина – любов в мисленето, и способност за преценка и моралност в сърцето. Рудолф Щайнер казва: „Има само една сила, пред която Луцифер се отдръпва – това е моралността. Тя изгаря Луцифер с най-ужасния огън. А сре-

щу Ариман има само едно лекарство – силата за преценка и способността за разпознаване, които можем да постигнем чрез духовната наука. Защото това, което ние на земята успяваме да развием като сила за трезва преценка е нещо, от което Ариман бяга в ужас. Няма друго нещо, което да му е по-неприятно и отблъскващо от това, което ние постигаме чрез здравословното възпитание на нашето егосъзнание, съзнанието за нашия аз. Ние ще видим, че Ариман принадлежи към едно съвсем различно царство, много далече от това, което ние развиваме като сила за трезва преценка. В момента, в който Ариман срещне тази сила за трезва преценка, развита в нас през земното ни съществуване, той получава ужасен шок, защото тази сила му е абсолютно непозната и той изпитва огромен страх от нея. Затова, колкото повече усилия полагаме за развиването на тази сила за трезва преценка в периода между раждането и смъртта, толкова повече работим срещу Ариман” (Събр. съч. 120).

Какво означава това във връзка с нашия въпрос за Антропософското общество като „Общество с човешки облик”? Според мен, това означава, че това Общество (или общност) не може да се оттегли нито от съвременните противоречия, нито от процесите на разбиране и преценка, които те изискват. Това означава, че Обществото трябва да развива и да възпитава в себе си *способност за ясно разграничаване*, за да отдаде дължимото на своята мисия, и все пак, едновременно с това да развива и мощна морална сила. Тук не става въпрос да се изгонят силите на злото, а да се освободят и спасят – нашата цел не трябва да бъде омразата, а състраданието. Това означава обаче, че дори и да водим духовни битки, любовта трябва да е наш основен мотив. Понякога човек може, а и трябва, да се изправи срещу някого и неговите твърдения заради истината и заради самия човек. Необходими са моралност и сила за преценка, и всъщност те са най-важни, а не една фалшива форма на толерантност, която лесно преминава в приемането на всичко, без да се поема реално обвързваща отговорност – едно отношение на „живей и остави другите да живеят”, което се плаши от личния, екзистенциален ангажимент, а в същото време непрекъснато претендира да бъде „социално”. Според мен, такова социално (или псевдосоциално) качество никога не е било предвиждано от Рудолф Щайнер за Гьотеанума и Обществото на Гьотеанума.

Може да се каже още: едно Обществото „с човешки облик” е общество, което работи с благоговение, състрадание и съвест. В този контекст *съвест* означава връзката между силата на проникновението и разбирането (познанието), и морала. Да имаш чиста съвест и да действаш с чиста съвест в този смисъл означава да не изменяш на собствената си степен на разбиране и познание. Благоговението, състраданието и съвестта, определени от Щайнер като трите ка-

Луцифер и Ариман – пастел, Рудолф Щайнер

чества на Христовия лик, бележат три исторически етапа от развитието на Антропософското общество: еволюиращото създаване, което се осъществява с чувство на благоговение в проявите на Антропософията след 1902 г.; активизирането на силите на чувстващата среда чрез разгръщането на христологията и Петото Евангелие непосредствено преди Първата световна война; и накрая, след завършването на войната, антропософските инициативи в различните области на цивилизацията, инициативи, които произтичат от дълбоките импулси на съвестта.

В същото време, ние можем да кажем: Антропософското общество се нуждае от това благоговение, от това състрадание и от тази съвест, към самата Антропософия! Рудолф Щайнер многократно подчертава, че Антропософията живее като „невидимо човешко същество“, като реално същество в общността на антропософите – или поне би трябвало да е така. Съществува Антропософия трябва да се възприема като същество, да се разпознава и защитава – антропософите имат „възможно най-голяма отговорност“ към това същество (Събр. съч. 258). Като членове на Антропософското общество, ние трябва да докажем пред това същество правотата на нашите мисли, намерения и цели на действие. Рудолф Щайнер недвусмислено показва по различно време, че този принцип трябва да стои над приятелството и „кликите“ в Обществото, а също и пред всички социални съображения. Едно Антропософско „общество с човешки облик“ е задължено на това същество във всяко отношение – това е сериозна и тежка задача! Антропософията не е източник на идеи, разпръснати навсякъде в писмените съчинения и лекциите, които са достигнали до нас от Рудолф Щайнер, идеи, които човек може да използва както намери за добре, а живо същество. „Обществото с човешки облик“ трябва да служи на това същество и за да го направи, то има нужда в бъдеще, според Рудолф Щайнер, от „повече смелост“, „повече енергия“, „повече търпение“, „повече толерантност“, „и най-много – от повече искреност“ (Събр. съч. 259). Той нееднократно подчертава, че е изключително важно да се развива „безгранична човешка толерантност и социална търпимост“, и че „само там, където духовно-научната субстанция е изкривена и фалшифицирана, не може да има никакво снизхождение“ („Дорнах през 1915/1915 г.“ от Аделхайд Петерсън и „Спомени за Рудолф Щайнер“ от Ерика Белте и Курт Фирл). Истината стои над душевната солидарност, лоялност и други вторични добродетели – и Щайнер е бивал остър, дори много рязък и груб понякога, когато е виждал този принцип да се нарушава (в отношенията с опоненти вън или вътре в Антропософското общество). Той многократно предупреждава за погрешно разбраното практикуване на упражнението за позитивност, и в един Езотеричен урок казва: „Ние трябва да се грижим за истината като за най-висшето и най-святото нещо, което притежава-

ме, и никога и в никакъв случай да не правим компромиси, които противоречат на истината, защото езотерикът никога не трябва да нарушава истината. Тежко и ужасно нещо е, ако езотерикът изопачава истината в името на братството, ако завоалира истината дори и незначително, за да не обиди някого – защото по този начин той всъщност му нанася вреда. И дори ако виждаме, със страдащо сърце, че някой, когато обичаме, нарушава истината, ние трябва да отстояваме истината, която сме признали за себе си, независимо какви последствия могат да възникнат за нас от това.

Има обаче нещо, което можем да направим, и това трябва да бъде отговор на въпроса, поставен в началото: Дори ако трябва да осъдим делата на някого, не бива да критикуваме самия човек, а да го обичаме. Дали наистина го обичаме, ще ни се покаже в моментите на медитация. Ако не пренасяме в духовния свят нищо от симпатиите и антипатиите, от дребните тревоги и тъй нататък, това ще отвори тези светове и ще ни позволи да влезем в тях по правилния начин“ (Събр. съч. 264). Истината е помощ за човешкото същество, дори за този, който греши – както вече подчертахме. Ако позволим на истината да властва – вместо да прибегваме до относителността на всевъзможни „гледни точки“ – можем да предпазим дори този, който греши, и в крайна сметка да му помогнем да излезе от капана (често избран несвободно), поставен от Луцифер и Ариман (или други, още по-тъмни сили).

Би могло да се каже, че в този смисъл, една от главните ни задачи е да позволим на Антропософията – на съществуващата Антропософия – да присъства в нашето Общество, за да можем с помощта на това същество да станем активни инициатори. Според мен, духовно-научният архетипен образ на това трансформиращо ново начало ни е даден в общността, създадена от учениците на Петдесятница. За тази ориентирана към Христос общност Рудолф Щайнер казва, че тя постига едно ново ниво чрез събитието на Петдесятница. Според Рудолф Щайнер, всички негови членове са обзети от съвсем ново душевно настроение – на Петдесятница и след това, те отхвърлят „тесногърдието и егоизма“ в живота, и развиват „безкрайно голямо сърце“, „всеобхватна вътрешна толерантност“ и „дълбоко сърдечно разбиране за всичко човешко на земята“. Оттогава нататък те могат да се изразяват по такъв начин, „че всеки човек около тях ги разбира“, те могат да виждат „в сърцето и душата на всяко човешко същество“ и да говорят неговия език (Събр. съч. 148). Всичко това прави учениците социално полезни във външния свят, но основата, фундаментът на тяхното ново начало, развило се по този начин, е духовното изживяване на Петдесятница – на любовта, която властва във всички неща. Според мен, не е трудно да се види, че с Коледната конференция и новоучредяването на Единното антропософско общество – „новото начало в повратната точка на времето“ – Рудолф Щайнер влага доверието си

Петдесятница – Герхард Райш

едно такова ново начало, изживяно от учениците на Петдесетница, да бъде поставено в Дорнах. С „проникването на сърцето с Антропософия, сърцето, което изживява Антропософия”, трябва да се осъществи „пълното развитие, пълното разгръщане на Антропософското общество” – в смисъла на едно „Общество с човешки облик”.

В центъра на това Общество, Рудолф Щайнер работи по един образцов начин с цялата си духовна сила, с цялата си воля, но също така и с едно чувство за хумор, което е духовно, очарователно, златно и никога нараняващо: „гигант с топлосърдечна мощ” (Андрей Белий).

Според мен, едно „Общество с човешки облик” е освен това една духовна общност заедно с Рудолф Щайнер, която служи на Архангел Михаил и на същността на човечеството. То носи в себе си Основополагащия камък за бъдещето.

**Творящата светлинна същност
Сияе от човек към друг човек,
За да изпълни с истина света.
Благословията на любовта
Душата стопля в друга, за да създаде
Блаженството на всички светове.
И пратеници на духа обединяват
Благословеното човешко дело
Със мировите цели.
И щом човек, откриващ се във друг човек,
Успее тези две неща да съчетае
Чрез топлината на душата,
Духовна светлина сияе.**

(Р. Щайнер, „Портата на посвещението”)

Превод от английски: **Юлия Стоянова**

ЧЕРВЕНИЯТ ГЪОТЕАНУМ

Представете си Гьотеанума боядисан отвън! Не просто с боя в какъв да е цвят, а в топло червен цвят, приглушен с добавянето на малко кафяв цвят, който го прави някак смирен.

Колко различен ще изглежда такъв Гьотеанум в обкръжението си! Когато през ранна пролет първите нежно зелени кълнове се показват от земята, между червено-кафявия и свежозеления цвят ще възникне едно деликатно напрежение. Човек ще изживее Гьотеанума

в един изпълнен с напрежение съюз с поклъващите сили на пролетта. Когато пристигне лятото, червено-кафявият Гьотеанум ще стои сред наситено зелено. На по-силната слънчева светлина, сигурно ще изглежда по-червен отколкото през пролетта. Когато приближава края на септември и листата стават жълто-червени, вместо предишния контраст, ще възникне едно хармонично съгласие. Червено-кафявият Гьотеанум ще се чувства „като у дома си” сред есенните цветове. По време на Михаиловия празник той ще разкрие своя духовен произход: връзката си с архангел Михаил. С настъпването на зимата и мъглите, но също и ясните дни с бял сняг, Гьотеанумът ще се откроява като център, от който се излъчва топлина и спокойствие на фона на околния пейзаж.

Днес Гьотеанумът не е боядисан отвън (или оцветен по друг начин). Цветът му е цветът на бетона. И все пак, никога не е било планирано той да остане сурова бетонна сграда. Общото икономическо положение преди, както и по време на Втората световна война, са позволявали само най-необходимите неща. Малко след войната, фасадата на Гьотеанума е обявена за исторически паметник. В резултат от това, външният му вид е юридически дълбоко замразен в своето незавършено състояние. Дълго време съществува едно състояние на безпомощност във връзка с намерението на Рудолф Щайнер да боядиса Гьотеанума. С намирането

Макет от Р. Щайнер на втория Гьотеанум, март 1924
Червено-кафяв Харбътски пластилин, мащаб 1:100

на оригиналния макет на втория Гьотеанум, има възможност да се определи точния цвят, който Щайнер е имал предвид. Оригиналният макет е направен от червено-кафяв пластилин. Рудолф Щайнер работи върху други модели с белезникав пластилин с неутрален цвят. За този макет той е поръчал да му изпратят червено-кафяв пластилин от Англия, наречен „Харбътски пластилин”. В Дорнах е имало достатъчно пластилин. Рудолф Щайнер дори разра-

ботва своя собствена рецепта. Съдейки по размерите на макета на скулптурната група от дърво (1:1), можем да придобием представа за количествата необходим пластилин. И въпреки това, Щайнер поръчва допълнителни количества. Защо? Заради цвета! Цветът и формата са пряко свързани с творчеството на Рудолф Щайнер. При рисуването, формата възниква от цвета. „И тези форми, които се появяват като действие на цветовете, говорят за тъкането на духа...” се казва в първата Мистерийна драма. Рудолф Щайнер не прави макета за втория Гьотеанум като форма, за да разсъждава след това какъв цвят да му придаде. Вместо това, той избира цвят и развива от него формата. Защо е този червено-кафяв цвят? – Според мен, защото той балансира студеното въздействие на бетона. Топлият цвят противодейства на студения материал на бетона.

Ита Вегман често е наричала втория Гьотеанум „Михаиловата крепост”. Правилният цвят ще направи от това, което някои хора оприличават на „бункер”, истинска „Михаилова крепост”. Червено-кафявото ще апелира към онези сили у човека, които могат да преодолеят ариманическата тежест на нашето време и да насърчат инициативността. В това отношение ми се струва важно, че Рудолф Щайнер не е имал предвид ярко или наситено червено. Според мен, един червен цвят като например цвета, използван за стени-

те на Мюнхенския конгрес през 1907 г. няма да е подходящ за екстериорен цвят. Предупреждаващата сила на този цвят трябва да се изживява само вътрешно. Душевната същност на човешкото същество съответства на интериора на сградата. Тази вътрешна сила на червения цвят, за който Рудолф Щайнер казва, че ни учи да се молим, би се осквернила, ако се проектира навън. Тогава може да се каже, че той работи луциферически, защото това, което трябва да работи вътрешно, ще заблести външно. Затова червеното трябва да се смекчи, за да не извира със сила навън, а по-скоро да бъде задържано.

Нещата не се развиха в тази посока. Гьотеанумът не придоби точния си цвят. В съдбата на сградата на Гьотеанум винаги трябва да се прочете нещо от съдбата на Антропософското общество. Развитието на Антропософското движение се отразява в по-малък мащаб в развитието на

сградата. Точно както студенината на материала не можа да бъде балансирана в сградата, така и в нашето Общество има доказателства за много разделения и битки. Тук е по-студено, по-нетрансформирано, точно както студеният бетон не е стоплен от никакъв цвят. Сега ние живеем в един Гьотеанум, който в цялостното си въздействие стои по-студен в света, отколкото всъщност е било намерението на Рудолф Щайнер.

Йоханес Грайнер,

„Задълбочаване на антропософията”,
Май 2014 г.

Допълнение: Имайки предвид обучението на Едит Марион за скулптор и нейната художествена дейност в Англия, тя сигурно е била добре запозната с Харбътския пластилин – с неговия цвят и свойства – и е вероятно именно тя да го е препоръчала на Рудолф Щайнер.

ПОБЕДА НАД ДЕМОНИТЕ

О, Михаил!

**Дай ми в заем твоя меч,
За да се въоръжа с него
И да победа дракона в себе си.
Испълни ме със силата си,
За да внесе объркване у духовете,
Които искат да ме парализират.
Действай в мен така, че
Светлината на моя Аз да засияе
И да ме води към дела,
Достойни за Теб,
Михаил!**

Тази строфа е дадена от Рудолф Щайнер на Джовани Колаца около 1910 г. В нея той ни препоръчва Михайловия път, за да победим духовете, които искат да ни осакатят. Като хора, ние имаме задачата да измъкнем от демоните техните тайни, да отключим техните тайни – нещо, което боговете, колкото и да е странно, не могат да направят.

В тази връзка, често се цитира един пасаж от „Писма до приятелите” на Ита Вегман, където тя описва следното:

„Един ден, Рудолф Щайнер ми разкри как анти-Михайловите демони правят необуздани и безразсъдни опити да попречат на Михайловите дела, да не им дадат възможност да се проявят и да ги разрушат. Демоните крият своите намерения и само хората могат да изтръгнат тези тайни от тях. Единствено хората могат да получат познание за тайните на демоните. Боговете очакват тези тайни, които хората ще им занесат, и само боговете на свой ред могат да разгадаят и разрешат тези загадки за хората. Само чрез такъв жертвен дар, поднесен от хората на боговете – мистериите изтръгнати от демоните – могат да се предотвратят тъмните зловещи

Духовен воин – Ернст Барлах

бронзова статуя, 1928 г.

Кил, Германия

дела на тези същества, така че там, където е властвала тъмнина, да изгрее отново духовна светлина.” (Ита Вегман, 4 октомври 1925 г.)

Поглеждайки назад в историята, ние можем да си спомним в тази връзка съпротивителното движение, онези хора, които със своята саможертва показваха, че осъзнават и виждат нацистките демони, и по този начин спасиха Германия духовно. Нацистките демони са били скрити и не всеки човек ги е разпознавал.

Михайловата строфа за Джовани Колаца може да ни придружава и през пролетта, защото тогава Михаил работи направо през земята и предупреждението към човека да победи дракона вътре в себе си е особено сериозно.

Фридварт Хуземан, Мюнхен

„... Благодарение на антропософията, ние можем не само да разберем със своето ясно, дневно съзнание истинската същност и тайните намерения на злото в нашия свят, но, което е по-важно - да им противопоставим най-дейните сили на доброто, произтичащо от дълбините на християнския езотеризъм....

Ето в какво се състои една от централните задачи на човечеството през епохата на съзнателната душа: да се научи от срещите си със злото да развие онази голяма сила на доброто, която свързва човека с първоизточника на всички позитивни стремежи - свръхсетивното царство на етерния Христос (истинската Шамбала).“

Сергей О. Прокофиев,
„Срещата със злото“

ТАМ, КЪДЕТО СЪРЦАТА БИЯТ ЗАЕДНО

За своите ежедневни, както и за своите фундаментални задачи, всеки човек има своя близък и далечен хоризонт, също както и цялото човечество има близкия и далечния хоризонт на своята еволюция. Така и Михаиловите ученици имат своите далечни цели: да принесат всички човешки усилия за превръщането на Земята в източник на новия Космос на Любовта. Но те имат и своите по-близки задачи, произтичащи от настоящата епоха на Михаил, и доловени през строгостта на мълчаливата му възискателност. С годините, ученикът се научава да разкодира мълчаливата строгост на Михаил и да си отговаря на въпроса: Какво да направя от сега нататък, за да продължа да го следвам? А това понякога означава: Как да се справя с Ариман, къде да разпознава разрушителните му действия, с какво да подкрепя окончателната победа на Михаил над дракона? Вековната битка на Ариман против Михаил продължава, но в нейния център днес повече от всякога стои самият човек. За тази битка Рудолф Щайнер казва, че тя протича в самите сърца на хората. И ако човекът употреби подарената му интелигентност за постиженията на външния материален свят, той ще даде превес на Ариман. Но ако човекът доброволно се насочи към познанието за висшите светове, ще възнесе обратно в сферата на Михаил свалената от него на Земята космическа интелигентност и от този човешки избор зависи целият изход на съвременната битка на Михаил с дракона. Драконът се надява да спечели чрез човека най-силното духовно оръжие против Михаил – да завладее в хората подарената им космическа интелигентност. И това зависи изцяло от самите хора, защото Михаил иска да предостави на човечеството най-свободния избор. Свободата е онази духовна ценност, която небесните йерархии очакват от човечеството като едно уникално космическо постижение. Михаил разкрива истинския първоизточник на човешката свобода като единствена основа, на която може да се изгради днес истинската любов. Ако искаме да бъдем свободни, трябва да признаем, че за нашата свобода сме задължени на Христос. Тази тайна на човешката свобода винаги е била свързана с мистерията на Михаил и новата връзка на човечеството с Христос. Свободата би била неистинска, докато я мислим отделно от изкуплението, идващо от Христос. Днес, в епохата на Съзнателната душа, човекът намира основата на своята свобода в новата си връзка с Етерния Христос.

Михаил винаги действа там, където силите, които се противопоставят на Христос, трябва да бъдат стъпкани и сломенни. Самото създаване на условията за човешката свобода е било невъзможно без неговото участие, защото Михаил е бил съпричастен към съдбата на човечеството от самото начало на неговото развитие. В Лемурийската епоха той е свалил луциферическите духове от висшите духовни

сфери в човешкото царство, за да опази недокоснатата от Луцифер една част от първичната човешка субстанция. От тогава до днес Михаил я съхранява в духовните светове като едно небесно подобие на човека. Едно по-късно негово участие в еволюцията е изживяването на Мистерията на Голгота от Слънцето и преместването на духовния център на нашата космическа система от Слънцето на Земята. Управляваната от Михаил космическа интелигентност последователно е била спусната по същия път, по който Христос е слязъл на Земята от Слънчевата сфера. От тогава космическата интелигентност постепенно започва да става човешка, а в своите души хората все повече се изживяват като творци на собствените си мисли. Днес съдбата на Михаилевата интелигентност повече от всякога се намира в човешките ръце, защото докато в човешките души се полагат основите на свободата, нараства опасността интелигентността да пострада, като остане в плен на Ариман. Тъй като в епохата на Съзнателната душа човечеството трябва да направи своя избор между Михаил и Ариман, за да му помогне, Миха-

Архангел Михаил – Дейвид Нюбат

ил основава своята свръхсетивна школа в духовния свят. А за да подготви човешките души между две инкаркации в борбата за своята интелигентност, той основава космически култ, така че да се доведе до край тази борба на Земята в човешките сърца. В битката за слязлата от небесата на Земята интелигентност, човечеството трябва да стане помощник на Михаил, който до голяма степен вече е космически победител, но в сърцата на хората тази битка трябва да бъде окончателно спечелена. Следвайки великите деяния на самия Христос и сливайки от сферата на Слънцето в най-близкия до Земята духовен свят, Михаил същевременно е

изминал своя път от архангел до степента на архай и днес е вече Дух на времето. Оттогава той действа в сърцата на хората, за да може отново да поеме духовното ръководство над онази част от интелигентността, която е била отнета и завладяна от Ариман.

Днес Михаил може само да посочи пътя, който да изведе човека от царството на Ариман и да намери Христос. За тази цел Михаил продължава да търси своето място в човешките сърца. Чрез новото откровение на Михаил човекът може да бъде изведен от царството на Ариман и насочен към Христос в пълна свобода. Ако човечеството успее да се освободи безрезервно от силите на дракона, то би могло да изживее в пълна свобода срещата с Етерния Христос, към която Михаил го води. За да бъде добре разбран този макрокосмически процес, чрез който Михаил води днес избраните го човешки души към среща с Христос, трябва да се разбира и съответния микрокосмически път, който протича в самия човек. В името на свободата Михаил изпраща в човешкото същество само своя отпечатък, така че при новата си ин-

карнация човекът да може да отнесе в своето етерно тяло свръхсетивния отпечатък на Михаил. Този е новият и много различен начин, по който в нашата епоха силите на Михаил действат в самия човек. Те се проявяват във вида на етерен отпечатък, който отразява космическите дела на Духа на времето в човешкото етерно тяло и за който можем да прочетем следното в лекция на Рудолф Щайнер от 27.09.1923 г.: „В човека живее един етерен отпечатък на Михаил, който води собствена борба в него, благодарение на което човекът постепенно може да стане свободен в михайловата борба, защото не Михаил води тази борба, а самата човешка самоотверженост и извиканият от нея отпечатък на Михаил.”

Благодарение на тази човешка самоотверженост етерното изображение на Михаил започва да става толкова силно, че духовната сила, живееща в човека, може да му послужи да освободи духовната област на сърцето си от силите на дракона, надигащи се от по-долните части на тялото. Когато в сърдечната област се освободи едно етерно пространство, от което силите на дракона са окончателно изгонени, там ще бъде възможна съзнателната среща с Етерния Христос. Към тази съзнателна среща човекът пристъпва, развивайки една

нова одухотворена интелигентност, а това развитие предполага такава мощна метаморфоза на мисленето, която ще освободи мисленето от главата и ще го насочи по пътя към сърцето. Михаил дава на човека най-мощния импулс за такава метаморфоза. Той иска да разгърне в духовния свят светлината на едно ново божествено-духовното откровение, което ще стане реалност едва когато духовната област на сърцето бъде изцяло освободена от надигащите се сили на дракона от по-ниските части на човешкото тяло. Възможността за една реална среща с Етерния Христос се постига, когато в

защитеното от Михаил вътрешно пространство се срещнат двата потока на човешката етеризирана кръв с етеризираната кръв на Христос. Служейки на Христос, Михаил извършва една двойна дейност: в макрокосмоса той се бори за духовното пространство, в което Христос може да се яви на човека в неподправена имагинация. Това духовно пространство е преобразеният и възкресен Рай, в който са опазени изначалните човешки сили. На същото място в духовния свят след грехопадението е възникнало новото Райско дърво, опазено досега от Михаил. Чрез постепенното врастване в тази духовна област, човек ще може да срещне там Етерния Христос. Тази нова духовна област в аурата на Земята може да бъде видяна като едно пронизано от духовна светлина изобилие от живот, в което израстват отново Дървото на живота и Дървото на познанието. Техен пазител винаги досега е бил Михаил, а днес той участва със своя праобраз в процеса на постепенното изпълване на тази нова духовна област със светлина. Именно в нея протича взаимодействието на Христовото същество със съществото на Михаил. Христос внася световното бъдеще в нея по такъв начин, че аримани-

ческите духове не могат да намерят никакъв достъп до там, а Михаил внася светлината на предишната интелигентност на Боговете. Днешната му задача е да направи интелигентността достъпна за човечеството, защото от самото начало той е бил свързан с предишната космическа интелигентност. Следвайки тази своя епохална задача, Михаил се стреми да покаже фалшивия блясък на съмнителната съвременна ариманическа интелигентност. За учениците на Михаил е ясно, че най-близките задачи днес са свързани с победата над Ариман. Това стои пред тях на най-близкия хоризонт, а заедно с това възникват и въпроси като:

Може ли човек да направи нещо сам в борбата срещу противодействащите сили? Какво се случва в Слънчевата сфера между смъртта и новото раждане? Може ли Ариман да бъде победен в една група от михайлови ученици?

В периода между смъртта и новото раждане, всеки човек попада в едно голямо съобщество в Слънчевата сфера, в група, където всеки изгражда другия и допринася за неговото развитие. Колкото по-голям е приносът му за развитието на другите, толкова повече може да се надява да получи от тях за своето развитие. Така възниква *тайната*

на групите: Хората изграждат заедно групата в нейната цялост. И само ако една група хора преминава през такава съвместно развитие, в нея се намесват Духовете на времето, които се грижат за развитието на човечеството.

Азурите, които винаги действат против развитието, се опитват да унищожат аза, но тъй като не могат да постигнат това, те унищожават резултатите от многото инкарнации. Азурите работят за анти-развитието, като отрязват резултатите от различните инкарнации. А съществата от йерархията на архаите подкрепят развитието и го освобождават. Това е тяхната изначал-

Юда и Етерният Христос – Дик Чини

на дейност още на древния Сатурн. С раждането на архаите на Сатурн започва времето като един ритмично протичащ поток. Времето възниква в ритми и може да бъде измерено само в ритми. Духовете на развитието, архаите, започват да съпътстват човека, като сияят през сферата на архангелите чак до сферата на ангелите. От възникването на времето до днес архаите помагат на ангелите да водят човека от раждането до смъртта и от смъртта до новото раждане. Отделният човек в своето развитие стои в потока на времето, но той преминава този път не като отделен човек, а като част от група хора. Ние умираме заедно със съвременниците си и заедно с тях се раждаме отново. Заедно със своите съвременници човек живее, умира и преминава в духовния свят. Между смъртта и новото раждане човек се намира в сферата на Слънцето продължително време и там хората стават видими един за друг. Когато влизат в слънчевата сфера, те постепенно преживяват големия слънчев ритъм. В подготовката за новото раждане там започва най-напред да се образува органът на сърцето. Когато човек започва да преживява мировото сърце с неговия слънчев ритъм, тогава той започ-

ва и да строи своята телесност, но не лично своята, а на другите, които са станали видими за него в Слънчевата сфера. Подготовката за физическото тяло се изпълнява от другите, а не от нас самите. Съвместното вслушване в общия ритъм постепенно се изживява като индивидуално биене на сърцето. Сърдечният ритъм става собствен ритъм и се долавя биенето на сърцето на бъдещия живот, което вече е съвсем индивидуално. От всичко, което звучи в човека в Слънчевата сфера, се извлича ритъмът на собственото сърце, най-индивидуалното нещо във всеки човек, което го носи през целия му живот. По-късно, в живота между раждането и смъртта, човек може да попадне в една антропософска група, където сърцата бият заедно, а главите понякога се сблъскват, както казва Рудолф Щайнер в лекцията си от 26.12.1923 г.

(Събр. съч. 260) „Там, където Антропософията намира в сърцата своето истинско разбиране, тези сърца могат да бият заедно, а главите да не се сблъскват. И ние можем да решим този чисто човешки проблем... сърцата да бият заедно, при което главите да не се сблъскват...”

За внимателно четящите тези редове е ясно, че такива са обикновените делнични задачи, стоящи на близкия хоризонт заедно с много други задачи, а на далечния хоризонт за михаиловите ученици се явяват космическите очаквания: Чрез творческото съучастие на човечеството, Земята да се превърне в нов Космос на Любовта и човекът да може да изживее Етерния Христос в собствената си душа.

Веселина Велкова
Стара Загора

IN MEMORIAM

Дочка Дончева

3 септември 1950 – 21 август 2014 г.

ДОЧКА СЪЗДАДЕ ОБЩНОСТ!

На 3 септември 1950 г. в Стара Загора, в семейството на Кольо и Иванка Дончеви се раждат две момиченца – разнородни близначки. Приликите са много по-малко от разликите. Второто момиченце е Дочка, родена около 20 минути след Стефка. Двете завършват Търговската гимназия в Стара Загора, където Дочка е изявена спортистка – волейболистка.

След гимназията, Дочка завършва Института за културно-просветни кадри в Хасково, специалност „Театър“, и работи като организатор на културно-масовата работа в ДНА, Стара Загора, близо 30 години.

На 34 годишна възраст започва да се интересува от езотерика, практикува йога, задълбочава знанията си по астрология. През 1994 г. започва да определя себе си като антропософ и да посещава антропософския клуб. През следващите 10 години е един от най-активните членове на група „Рудолф Щайнер“ в Стара Загора. Силно ангажирана е с организирането на четирите годишни празници на антропософските групи.

През 1996 г. среща Мария де Зваан, а през 1998 г. става нейна ученичка в курса по арт-терапия. Самата Мария де Зваан цени високо своята ученичка и няколко пъти гостува в дома ѝ на Дъбрава.

Пет години по-късно, Дочка създава самостоятелна група по социална терапия в Стара Загора, която съществува и днес. През годините, нейните курсове по арт-терапия се посещаваха от професионални художници, музиканти, лекари, журналисти, преподаватели и др. Една голяма част от участниците намираха удовлетворение на своите духовни

търсения, както и едно истински задълбочено духовно-научно отношение към своето здраве. **Дочка създаде не просто група, а общност!** Днес, всички, които я познаваха като арт терапевт, посочват три качества като нейни неоспорими духовни ценности: мило-сърдие, храброст и грижовност.

През последните две години тя водеше оптимистична битка с коварната си болест, без да я афишира и без да се предава до последния миг на земния си живот. Тя храбро се бореше с нея, но се оказа, че да бъдеш безкористно отдаден на другите е по-лесно, отколкото на себе си. Често казваше, че Сергей Прокофиев е пример за нея, и прекрачи Прага по-малко от месец след него.

От приятелите

ХУДОЖЕСТВЕН ОГЪН И ВЯРНОСТ КЪМ АНТРОПОСОФИЯТА

Освен съновиденията, няма по-величествени образи, които евентуално биха могли да прераснат в имажинации, от тези, които ни предлагат природният свят и звездното небе. Особено въздействащи са планетните съвпадения – „сватбените мигове на Всемира“, които винаги раждат нещо неочаквано и съвършено ново. Три дни преди Дочка да се завърне в духовния свят, на 18 август в 6:15 часа Венера и Юпитер, най-ярките планети, застанаха една до друга в съзвездието Рак. Четири дни по-късно, на 25 август, в 22 часа Марс и Сатурн си подадоха ръка в съзвездието Дева. Така първо бяха уравновесени и трансформирани привидните противоречия между любовта и мъдростта, в лицето на Венера и Юпитер, а после и тези между динамичния, трескав Марс и спокойния, търпелив Сатурн.

Самата Дочка също можа да изглади и бракосъчетае много от противоречията в своята човешка природа. След дълги години на търсене, тя откри Духовната наука и една година след учредяването на антропософското дружество „Рудолф Щайнер“ на 14 май 1991 г. в Стара Загора, се включи в неговите редовни сбирки. Изработи и логото му. По-късно стана редовен член на Антропософското общество в България. Сериозното отношение към антропософията не помрачи мъдростта ѝ да не гледа сериозно на себе си – това личеше в леката походка, в момчешкия стил на обличане и веселия нрав. Не познавам добре роднинското ѝ обкръжение, сестрата-близначка, близкия приятел Георги, но в своето антропософско обкръжение тя плуваше с една детинска веселост и доверие, умееше да сдобрява хората.

В хода на годините „художественият огън“ и заниманията с астрология изместиха „познавателния огън“, но верността ѝ към антропософията не подлежеше на съмнение. Известна плахост ѝ попречи да влезе в Първи окултен клас. Не си спомням някога да е цитирала Рудолф Щайнер, но идейното съдържание на Духовната наука често прозираше зад нейните мисли, жестове и постъпки.

След участието си в курсовете на Мария де Зваан тя остана истинският продължител на арт-терапевтичния импулс в страната ни. Дори и вече болна, намираще сили и време за да води своята група в Стара Загора. Тя така и се наричаше – „Групата на Дочка“. От медитативното потапяне в цветовете и формите изпитваха радост и хора извън антропософските среди.

Дочка имаше достатъчно време да опознае болката и страданието, да се подготви за срещата с Пазача на прага. През последните години тя и Георги живееха и се грижеха един за друг сами в селската си къща, съвсем близо до Стара Загора, но напълно извън градския пейзаж. Когато научих

за смъртта ѝ, си казах: „Веселата битка приключи!“... Казах си го, защото при последната ни среща през февруари, тя вече знаеше какво ѝ предстои, но големите, леко изпъкнали очи светеха с весел блясък и тя не спираше да се усмихва. Не се учудих, когато после нейната близка приятелка д-р Мария Апостолова сподели, че при последната ѝ среща с Дочка, „тя едва дишаше, но ми се усмихваше...“

Много от рисунките на Дочка останаха недовършени. Запазил съм два акварела – едно „Зимно слънце“ в Стара Загора и едно могъщо „Есенно дърво“ в Костенец: две области от Небето и Земята, където етерните сили работят изключително мощно.

Усвоявайки новата култура на умирането, ние, които я познавахме, ще се опитаме да не я забравим, да я съпроводяме с нашите мисли и чувства, да я викаме на нашите срещи и да се вслушваме в това, което тя сигурно ще поиска да ни каже от духовния свят.

Димитър Димчев, Костенец

БЛАГОДАРЕНИЕ НА ТЕБ...

Скъпа Доче, виждам те лека като перце на глухарче да се носиш над всичко земно, усмихвайки се на житейския си път. Прегръщаш всички със своята красива душа. Ти посади семенцата на своята същност в нас, превръщайки ни в едно цяло.

Връщайки се назад, усещам безкрайна радост и красота, до която моята душа се докосна, свързвайки се с магията на цветовете.

Водейки ни по пътя на творчеството, ти успя да разкриеш най-доброто, закътано в нас, превръщайки несъвършенството в съвършенство.

Не стигат думите, за да ти благодаря за търпението, любовта и дългия път, който извървя с нас, превръщайки ни в едно голямо семейство.

Благодарение на теб, аз открих антропософията и проведох в един свят на светлина и познание, който ме формира като личност.

Ти намери сили, болна и с болки в тялото, да се раздеш докрай, изгаряйки като свещ срещу вятъра, и продължи до последния си дъх да водиш групата.

Сега стоя и ти си до мен, защото всичко което сме изживели, изплува непрестанно.

Обичам те безкрайно и затова няма човешки граници. Изпращам ти любовта си и знам, че пак ще бъдем заедно, защото времето няма значение, а небето е озарено с още една звезда, която да ни води към светлината!

С много обич, Валя

**Нека Добрият пастир да те води там,
където се трансформираш,
за да можеш да дишаш
въздуха на вечното битие, там,
където работиш като душа
за идващите светове.
Нека милостта да духа
да ни свързва с теб.**

Адам Битълстън

РАБОТАТА С БИОГРАФИЯТА – ЕДНО КОСМИЧЕСКО ПРОБУЖДАНЕ

От 24 до 29 юни във Варна се проведе семинар по метода на Рудолф Щайнер за „Работа с биографията“, воден от френския астрософ Мишел Жозеф. Той разгърна пред участниците пластичната картина на човека като макрокосмос, върху който е работила цялата вселена, а човешкият живот – като един шедьовър с такава пълнота и сложност, такива детайли, че е невъзможно всичко това да бъде създадено от една единствена индивидуалност.

„По принцип, ние сме носители на целия Космос, затова има неща, които са универсални за всички: любовта, красотата, добротата са вселенски идеали, сякаш вселената мисли в нас“ – каза Мишел Жозеф.

Самият семинар беше като едно космическо пътуване – от раждането до смъртта и нататък – през 7-те планети нагоре – Луна, Меркурий, Венера, Слънце, Марс, Юпитер и Сатурн – пътят, по който минава душата след смъртта – като едно голямо вдишване, едно излизане от себе си и постепенно разширяване. След това започваме слизането обратно към новото раждане, изграждайки новата си инкарнация.

Чрез метода за работа с биографията човек разбира, че не е откъснат, не съществува сам за себе си, а е свързан с

всички хора и с всичко на земята и във Вселената.

За да има резултат от работата с биографията, необходимо е да правим редовно ретроспекция на деня, не като поредица от мисли, а като една картина с най-значимото от деня, която човек отдава на ангелите през нощта. За тях това е храна, която те не могат да създадат сами, но от нея могат да направят форми. Тези форми са един вид скулптури, които се пренасят в астрал-

ното тяло – ангелът гради през нощта, а ние взимаме тези скулптури със себе си на сутринта, и въпросът е какъв отговор ни идва в момента на събуждането и как нещата се връщат сутринта.

Не на последно място, работата с биографията се свързва със социалното изкуство, което стои по-високо от всички останали изкуства. То е най-висшата октава на този метод – срещата с другия е най-висшето изкуство, посочи Мишел Жозеф. Вече е възможно, а в бъдеще ще бъде още повече възможно, да намерим Етерния Христос в това, което се случва между нас.

(Със съкращения)

Юлияна Янкова – Люлия, София

АКО ЗАГУБЯ СПОСОБНОСТТА СИ ДА СЕ УДИВЛЯВАМ

Вдишване, удивление, въпроси, медитация, отговори, преклонение...

Точно в тази последователност, като поемане на един-единствен дъх премина за мен семинарната седмица по „Работа с биографията“! Не беше точно това, което вече бях изградила в моите представи, а по-скоро среща с една голяма индивидуалност, която още в преднаталното си съществуване е била поставена в особена връзка с едни от най-важните антропософски импулси на изминалия ХХ век.

Мишел Жозеф! Скромен, тих, напълно осъзнат и въпреки това дълбоко проникващ в мировите тайни, застана пред мен на 24 юни, денят на Йоан Кръстител, след като двата предишни дни бе изпускат полета си до България. И започна да говори. Започваше по обявената в програмата тема, но скоро инспирацията го поемаше и отвеждаше до един друг език, една друга тема, с които духовните същества бяха решили да ни помогнат да узнаем нещата, за които сме готови. След което отново се връщаше, за да довърши съзнателно започнатото. И благодарение на тези инспирации, това върху което се работеше по време на семинарната седмица се разпростря отвъд личностното и докосна съкровени тайни на Христовото съществуване през трите години на неговото саможертвено съществуване на Земята. Докоснаха се

също така и тайните на кармата от гледна точка на последователността на различни земни инкарнации на определени индивидуалности. В смирена тържественост бе установена връзката между някои от тези индивидуалности, като например Каспар Хаузер и неговите съдбоносни задачи с тези на някой от присъстващите на семинара.

Започнахме четиринадесет човека в една уютна гостоприемност, осигурена от организаторката на семинара Радослава, която освен всичко друго, бе поела и превода от френски език, за да завършим на 29-ти юни, по волята на съдбата, точно дванадесет души. Две от момичетата трябваше да си тръгнат по-рано.

Преди да започне семинара, освен всички очаквания, бях любопитна да разбера какво ме свързва с хората, които ще видя на срещата. И естествено, много взаимоотношения бяха разбулени. Бяха докоснати минали събития и разкрити кармични закони в светлината на звездното небе. Пулсацията на всеки един от групата се съединяваше, благодарение на медитациите проведени от Мишел, в един общ ритъм, разширяващ се до периферията на кръга и завръщащ се в себе си, вече носещ едно ново разбиране за старите приятелства и познанства.

Някои от прозренията бях трудни за понасяне от двой-

ника, който неотлъчно ме следваше и не искаше да пропусне големия си шанс, още повече че му отделихме подобаващо внимание в своята работа. Но и аз не исках да пропусна моя шанс и нежно, но все пак с „твърда ръка“ (в случая изразът е съвсем съзнателен и на място) го избутвах някъде, където той замираще.

Диханието на звездното небе се пренасяше в деня, а дневната работа рефлектираще и откликваше в цветовете вечер. Сутрешни прозрения следваха нощните ретроспекции и ми се искаше работата, която извършвахме през тази седмица да продължава до края на живота ми!

Вдишване, удивление, въпроси, медитация, отговори, преклонение...

Питам се – бих ли могла да вдишвам без да изпитам удивление! Може ли удивлението да не породи въпросите и къде бих могла да търся отговорите, ако не в медитация? И когато се докосна до една, дори и малка част от тях, мога ли да не изпитам онова смирено преклонение пред великите мирови тайни!

...и издишване.

Росица Левашка, Варна

**Желанията на душата покълват
Делата на волята нарастват
Плодовете на живота узряват.**

**Аз чувствам съдбата си,
Моята съдба ме намира.
Аз чувствам звездата си,
Моята звезда ме намира.
Аз чувствам целите си,
Моите цели ме намират.**

Душата ми и светът са вече едно.

**Животът става по-светъл около мен.
Животът става по-труден за мен.
Животът става по-богат в мен.**

Рудолф Щайнер

9 юли 1924 г.

„Евритмията като видим говор“

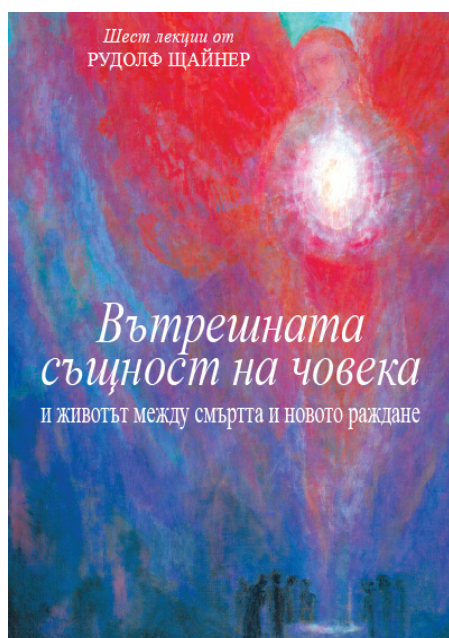
СМЕХОСОФИЯ

Малко известен факт е, че Рудолф Щайнер говори за пръв път за най-голямата мистерия на нашето време – Второто пришествие на Христос – в Стокхолм, през декември 1909 г. За съжаление, от тази лекция не са останали бележки, но има интересен анекдот свързан с нея. Тази лекция е изнесена по времето, когато Щайнер е все още свързан със старото Теософско общество. Ръководителят на групата в Стокхолм, освен теософските си интереси, се занимавал задълбочено с астрология и направил

хороскоп за датата, на която се очаквало Рудолф Щайнер да изнесе лекцията си пред членовете. За голям негов ужас се оказало, че за определения ден констелацията била наистина ужасна, затова той предупредил Щайнер една седмица предварително и положил всички усилия да го убеди да отложи лекцията за друга дата. Естествено, Щайнер не се съобразил с този факт и може би си заслужава да помислим, че първото съобщение за тази най-голяма мистерия на XX век е направено пред членовете в деня, който според традиционните астрологически изчисления е бил наистина „черен ден“, ако изобщо има такъв.

Алфред Хайденрайх

НОВИ КНИГИ

НОВИ КНИГИ

Тези лекции, изнесени от Рудолф Щайнер точно преди началото на Първата световна война пред членовете на Антропософското общество, са известни още като „Виенския цикъл“. Тук той описва панорамната реалност на духовните светове, в които човек навлиза след смъртта, говори за радостите и страданията, изживявани в тези светове от хората с различни характери, за образа на „идеалния човек“, изживяван от душите, за мировия среднощен час, за по-дълбоките причини зад такива явления като материализъм и пресъпност, за процеса, водещ към ново раждане в света на сетивата и защо е трябвало да загубим прякото възприемане на духовните светове. Щайнер

НОВИ КНИГИ

прави тези описания под формата на величествени духовни имажинации, разцъфнали от кълновете на трите Розенкройцерски сентенции. Освен това, той описва методите, чрез които може да се развие пряко възприемане в душевно-духовните светове.

От съдържанието: Напускане на тялото чрез усилване на паметовите способности; изживяване на чистото време преди инкарнацията; как душата изживява Мировия среднощен час; преобразяване на миналите събития и дела в човешки способности; духовният излишък от сили, породен от действието на Христовия импулс.

Издателство „Даскалов“

ЕДИННО АНТРОПОСОФСКО ОБЩЕСТВО

Брой на членовете към
31.12.2013 г. по страни

Австрия	722
Англия	2 909
Аржентина	364
Австралия	792
Белгия	475
Бразилия	1 158
България	137
Германия	13 725
- директно в Дорнах	2 284
- сдружение „Берлин“	16
- сдружение „Дорнах“	22
Грузия	112
Дания	643
Египет	12
Еквадор	18
Естония	127
Израел	190
Индия	73
Ирландия	188
Исландия	34
Испания	342
Италия	1 224
Канада	515
Колумбия	74
Латвия	6
Литва	74
Мексико	58
Намибия	20
Нова Зеландия	567
Норвегия	832
Перу	79
Полша	177
Португалия	45
Русия	538
Словакия	96
Сърбия	13
САЩ	3 307
Тайланд	58
Украйна	17
Унгария	290
Уругвай	29
Филипини	71
Финландия	754
Франция	1 254
Хавай	48
Холандия	3 897
Хърватия	94
Чехия	458
Чили	176
Швейцария	4 105
Швеция	1 474
Южна Африка	205
Япония	336
Самостоятелни	283
ОБЩО	45 818

Данните са препечатани от
френския антропософски вестник
„Нуviel“, брой май/юни 2014 г.

АНТРОПОСОФСКИ ГРУПИ

ВАРНА

Антропософска група
„**Михаилова ковачница**“
Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

Група „**Духът на Петдесетница**“
Веселина Радкова,
тел. 0888 515 174
Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

ПЛЕВЕН

Антропософска група „**Светилник**“
Галина Трифонова
тел. (064) 840 564; 0888 632 206

СОФИЯ

Група „**Михаил**“
Лалка Фингарова,
тел. (02) 868 99 49; 0888 263 741

Антропософски кръг „**Аристотел**“
Доц. д-р Иванка Кирова,
тел. (02) 831 78 74

Група „**Рудолф Щайнер**“
Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095

Група за художествена работа с
Мистериите на драмата
Христо Маринов: 0879 058 241

Група „**Ариадна**“
Диана Ботушарова
тел. (02) 840 76 43; 0879 923 866

Група за слово и драма
„**Мари Щайнер**“
Богдана Вульпе
тел. (02) 983 18 68; 0877 836 822

Група „**Космософия**“
Лиана Антонова, тел. (02) 856 67 35

Група „**София**“
Васил Назъров, тел. 0878 817 417

**Курсове по антропософска
социална арт-терапия**
Снежана Бечева 0887 049 946
Вихра Калапишева 0887 152 335.
Нина Стамова 0886 214 803

Група „**13-те Свети ноци**“
Диана Ботушарова
тел. (02) 840 76 43; 0879 923 866

СТАРА ЗАГОРА

Група „**Антропос-София**“
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Група „**Рудолф Щайнер**“
Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509

Група „**Клуб на родителите**“
Иглика Ангелова, тел. 0885 910 339,

Социална художествена терапия
Дора Петрова, тел. (042) 643 500

ТЪРГОВИЩЕ

Група по лечебна педагогика
Константин Адамов
тел.: (0601) 811 07; (0899) 609 516

ЯМБОЛ

Група „**Светлина**“
д-р Ива Манева, тел. 0887 179 057

ФОНД за НАБИРАНЕ на СРЕДСТВА за закупуване на Антропософски дом в София (към АОб)

Дарителски сметки:
BGL BG24UNCR76301075590031
USD BG10UNCR76301175509595
EUR BG07UNCR76301475508630
Всички суми преведени по тези сметки
както от физически, така и от юри-
дически лица, подлежат на данъчни
облекчения.

Текуща наличност: 2290 лв.
За контакти:
Георги Акабалиев – 0878 398 509
Александър Бояджиев – 0888 406 095
БЛАГОДАРИМ !

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Диана Ботушарова
Веселина Велкова
Димитър Димчев
Юлия Стоянова
Георги Акабалиев
Тел: (02) 840 7643; 0879 923 866
e-mail: vestnik@aobg.org
уебсайт: www.aobg.org

Отговорност за съдържанието на
публикуваните материали носят
единствено техните автори.